

Kultur- och fritidsnämnden

Tid och plats: Kultur- och fritidsnämnden kallas till sammanträde 2024-09-17 kl. 13.15 i kommunhuset, Hävringe**Anders Berglund**
Ordförande**Agnetha West**
Sekreterare

Nr	Ärendemening	Sid/Anm
1	Yttrande över remiss av förslag till Sörmlands program för utveckling av besöksnäringen 2025-2035 (RUN-HRU23-0176-2)	2
2	Yttrande över aktivitetsplan 2025, inom Kulturplan Sörmland 2023-2026	25
3	Delårsrapport 2024	*)
4	Sammanträdesdagar 2025	54
5	Informationsärende: Konstutsmyskning Peterslundsskolan 2024	
6	Delgivningar	56
7	Ordförande informerar	
8	Förvaltningschefens rapport	
9	Balanslista	77

*) Handlingar skickas ut senare under veckan

Datum
2024-09-09

Dnr
KFN.2024.30

OXL2
621
v 1.0
2007-
03-13

Kultur- och fritidsförvaltningen
Anders Magnusson

Kultur- och fritidsnämnden

Yttrande över remissen förslag till Sörmlands program för utveckling av besöksnäringen 2025-2035 (RUN-HRU23-0176-2)

1. Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämndens beslut

Godkänna föreslaget remissvar.

2. Sammanfattning

Region Sörmland sänder ut förslag till Sörmlands program för utveckling av besöksnäringen 2025 till 2035 på remiss.

Sörmlands besöksnäringens program syftar till att skapa förutsättningar för att kraftsamla kring olika insatser som ska främja både besöksnäringens och regionens hållbara utveckling. Genom att arbeta tillsammans är det fler som bidrar och kan uppnå synergieffekter utifrån det samlade arbetet.

Remissen är ett led i beredningen av Sörmlands program för utveckling av besöksnäringen 2025 till 2035. Beslut om programmet kommer att tas vid Regionala utvecklingsnämndens sammanträde i december 2024.

Synpunkter ska vara Region Sörmland tillhanda senast 30 oktober 2024.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse KFN - Yttrande över remissen förslag till Sörmlands program för utveckling av besöksnäringen 2025-2035 (RUN-HRU23-0176-2)

Mlssiv - Remiss av förslag till Sörmlands program för utveckling av besöksnäringen 2025-2035 (RUN-HRU23-0176-2)

Remiss av förslag till Sörmlands program för utveckling av besöksnäringen 2025-2035 (RUN-HRU23-0176-2)

Yttrande över remissen förslag till Sörmlands program för utveckling av besöksnäringen 2025-2035 (RUN-HRU23-0176-2)

Anders Magnusson
Förvaltningschef

Gabriella Fernström
Turismansvarig

Beslut till:
Region Sörmland

Postadress

Oxelösunds kommun
613 81 OXELÖSUND

Besöksadress

Höjdgatan 26
OXELÖSUND

Telefon/Fax

0155-380 00 (vx)
0155-382 40 (fax)

Webb/E-post

www.oxelosund.se
registrator@oxelosund.se

Org.nr

212000-0324

Yttrande över remissen förslag till Sörmlands program för utveckling av besöksnäringen 2025–2035 (RUN-HRU23-0176-2)

Under hösten 2025 skrivs Oxelösunds besöksnärlingsplan om och Sörmlands program för utveckling av besöksnäringen kommer vara en bra grund.

Skapar de föreslagna temaområdena och insatsområdena förutsättningar för att stärka besöksnäringen och Sörmland som plats för både boende och besökare?

Viktigt att Sörmland arbetar tillsammans och de tre temaområdena kan bidra till en positiv utveckling för besöksnäringen.

Orden "föreningar", "föreningsliv" och "kulturarv" saknas under temaområdet kultur. Lokala föreningar som driver ex evenemang är även de viktiga för den lokala kulturen.

Har besöksnärlingsprogrammet potential att skapa en gemensam grund för insatser, både kopplat till vår egen organisations arbete och även i samarbete med andra aktörer?

Programmet hjälper Sörmländska kommuner, företag och föreningar att arbeta mot ett gemensamt mål. Det är positivt att regionen fortsätter att fokusera på att samordna och driva nya branschforum och nätverksträffar, särskilt med inriktning på kompetensförsörjning och kunskapsinsatser.

Kultur och Fritidsnämnden i Oxelösund har inget härutöver att tillägga.

Gabriella Fernström
Turismansvarig
Kultur- och fritidsförvaltningen

Remittering av förslag till Sörmlands program för utveckling av besöksnäringen 2025 till 2035

Region Sörmland sänder ut förslag till Sörmlands program för utveckling av besöksnäringen 2025 till 2035 på remiss.

Sörmlands besöksnäringens program syftar till att skapa förutsättningar för att kraftsamla kring olika insatser som ska främja både besöksnäringens och regionens hållbara utveckling. Genom att arbeta tillsammans är det fler som bidrar och kan uppnå synergieffekter utifrån det samlade arbetet.

Region Sörmland har valt att ta fram ett regionalt besöksnäringens program som:

- är styrande för Region Sörmlands arbete för att skapa goda förutsättningar för Sörmland som plats och för besöksnäringen som basnäring.
- är rådgivande till länets kommuner i deras kommunala besöksnäringens strategier för att vi gemensamt ska kunna kraftsamla inom framtagna prioriteringar.

Vi önskar främst era synpunkter på följande frågor:

- Skapar de föreslagna temaområdena och insatsområdena förutsättningar för att stärka besöksnäringen och Sörmland som plats för både boende och besökare? Varför/varför inte?
- Har besöksnäringens programmet potential att skapa en gemensam grund för insatser, både kopplat till er egen organisations arbete och även i samarbete med andra aktörer? Varför/varför inte?

Frågor om remissen besvaras av:

- Marcus Forss, strateg, Näringsliv & Arbetsmarknad,
marcus.forss@regionsormland.se telefon: 072 - 148 07 49

Remissen är ett led i beredningen av Sörmlands program för utveckling av besöksnäringen 2025 till 2035. Beslut om programmet kommer att tas vid Regionala utvecklingsnämndens sammanträde i december 2024.

Synpunkter på remissen skickas senast 30 oktober 2024 till hallbarregionalutveckling@regionsormland.se, ange RUN-HRU24-0110 som ämne.

Tack för er medverkan och inspel.

Kenneth Hagström
Regional utvecklingsdirektör

Sändlista

Eskilstuna kommun
Flens kommun
Gnesta kommun
Katrineholms kommun
Nyköpings kommun
Oxelösunds kommun
Strängnäs kommun
Trosa kommun
Vingåkers kommun
Länsstyrelsen i Södermanland

Sörmlands program för utveckling av besöksnäringen 2025 till 2035

Ankom: 2024-09-03 Ärende: KFN.2024.30 Handling: 541689

Region Sörmland

HRU Region Sörmland | Repslagaregatan 19, 611 88 Nyköping

Innehållsförteckning

Inledning	2
Syfte	3
Process för framtagande	3
Besöksnäringen i siffror	4
Sörmlands modell för utveckling av besöksnäringen	5
Upplev Sörmland!	5
Hållbarhet som genomsyrar utvecklingsarbetet	6
Temaområden för fler besöksanledningar	7
Natur	7
Kultur	8
Mat och dryck	9
Insatsområden som stärker utvecklingen	10
Resa och tillgänglighet	10
Säsong och evenemang	11
Innovation och utveckling	12
Marknad och kommunikation	13
Kunskap och data	14
Genomförande och roller	15
Samarbete	15
Rollfördelning	15
Uppföljning och utvärdering	16
Bilaga	17
Indikatormetod	17

Inledning

Sörmlands besöksnäring har en stor betydelse för länets välmående, jämlikhet och hållbara utveckling. Besöksnäringen bidrar till ett brett utbud av upplevelser och service som i många fall främjar fysisk aktivitet och sociala mötespunkter. Den skapar och stärker länets attraktivitet och bidrar till att människor vill besöka, bosätta sig och starta företag i länets kommuner. Näringen sysselsätter, i högre utsträckning än övrig tjänstesektor och näringsliv, personer som är kvinnor, unga och har utländsk bakgrund. Den bidrar därmed till en högre mångfald på arbetsmarknaden och är en viktig ingångsport till arbetslivet.

Besöksnäringen har en betydande roll i att visa hänsyn till och stärka natur- och kulturmiljöer samt främja en cirkulär och hållbar ekonomi som bygger på tjänster och upplevelser snarare än masskonsumtion. Det geografiska läget med närheten till Östergötland, Mälardalen och inte minst Stockholm skapar även besöksanledningar för idrotts- och affärsturism vilket inte sällan ger påtagliga mervärden för andra lokala besöksmål.

Det ligger därmed i linje med Sörmlands regionala utvecklingsstrategi och flera av strategins prioriterade inriktningar att fortsatt stärka länets besöksnäring. Det är även viktigt att stötta näringens kapacitet att följa och leda den hållbara utvecklingen i enlighet med vad den regionala utvecklingsstrategin försöker åstadkomma.

Besöksnäringen skiljer sig från många andra näringar då den präglas av många små och olika typer av branscher och aktörer där ingen ensam äger hela erbjudandet. Näringen är därför beroende av att samarbeta över flera olika aktörsgränser och hitta gemensamma riktningar för att destinationsutvecklingen ska fungera väl.

Syfte

Sörmlands besöksnäringens program syftar till att skapa förutsättningar för att kraftsamla kring olika insatser som ska främja både besöksnäringens och regionens hållbara utveckling.

Region Sörmland har tagit fram ett regionalt besöksnäringens program som:

- är styrande för Region Sörmlands arbete för att skapa goda förutsättningar för Sörmland som plats och för besöksnäringen som näring.
- ska ge stöd i beslutsfattandet och det dagliga arbetet på den regionala nivån.
- är rådgivande till länets kommuner i deras kommunala besöksnäringens strategier för att vi gemensamt ska kunna kraftsamla inom framtagna prioriteringar.
- ska skapa samsyn och samla besöksnäring och berörda aktörer runt strategiska vägval och en gemensam inriktning för framtiden.

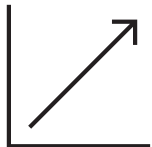

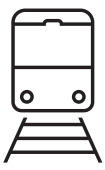
Process för framtagande

Processen som ligger bakom programmet har präglats av ett brett engagemang där representanter från offentlig sektor, näringsliv och civilsamhälle gemensamt arbetat med olika frågeställningar. Därtill har forskning, kunskapsunderlag samt andra nationella, regionala och lokala strategier och riktlinjer format arbetet. Följande är ett axplock av de olika insatser och underlag som ligger till grund för Sörmlands besöksnäringens program:

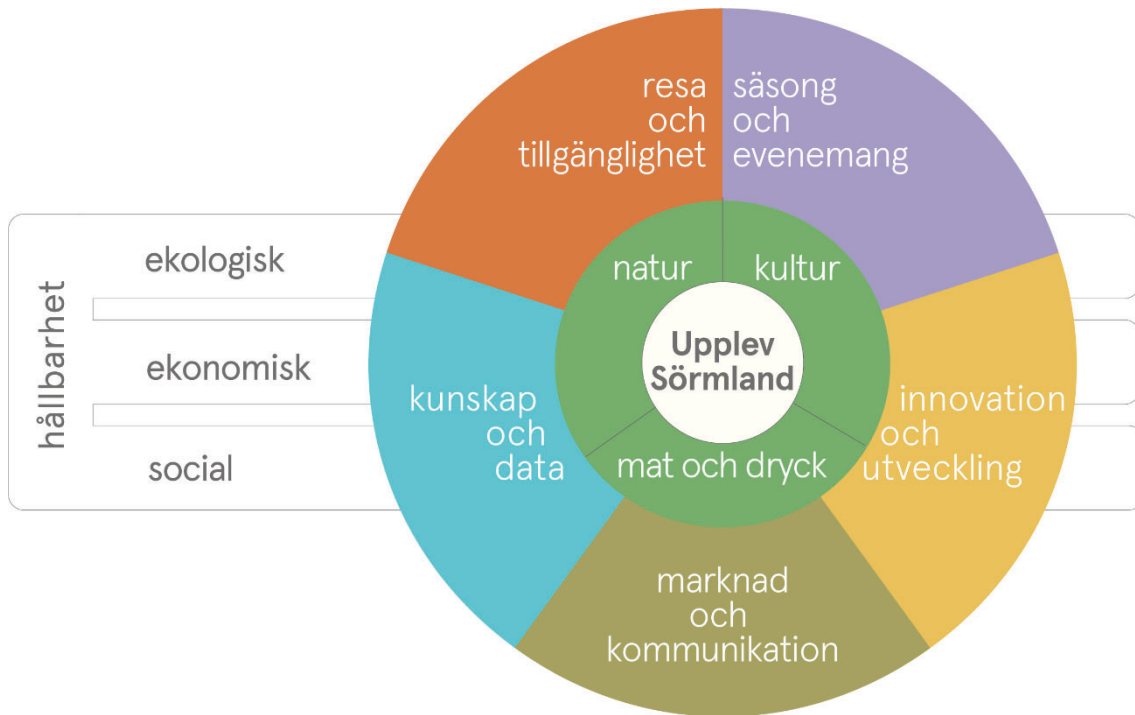
- Den regionala utvecklingsstrategins prioriterade inriktningar och Strukturbild Sörmland
- Sörmlands näringslivsstrategi
- Workshops under framtagandet av besöksnäringens programmet
- Underlag från Visit Sweden och Tillväxtverket
- Prioriterade områden från Svensk Turism
- Tidigare och pågående regionalt arbete för besöksnäringen
- Forskning från bland annat turismforskningscentrumet Etour

Besöksnäringen i siffror

Sedan början av 2000-talet har besöksnäringen i Sörmland haft en stadig utveckling, fram till utbrottet av covid-19-pandemin under våren 2020. Efter några tuffa år har näringen börjat återhämta sig och siffrorna är återigen tillbaka på den nivå som var innan pandemin samtidigt som näringen är känslig för konjunktursvängningar. Utvecklingen under det senaste decenniet har framför allt varit stark inom både exportvärde, det vill säga värdet av utländska besökares konsumtion i Sverige, men också andelen personer som är sysselsatta inom näringen. Gästnätter är en indikator att följa när det gäller antalet besökare och under 2023 stod svenska besökare för 89 procent och utländska besökare för 11 procent av andelen gästnätter. Sörmland är särskilt attraktivt för tyska besökare som står för 35 procent av de utländska gästnätterna. Därefter är det främst våra nordiska grannländer som besöker Sörmland. En annan indikator att följa är stanntider, det vill säga hur många gästnätter som varje resa genererar. Ett värde högre än 1 innebär fler gästnätter än resor och ett värde lägre än 1 indikerar fler resor än gästnätter. I jämförelse med närliggande regioner har besöksnäringen i Sörmland kortare stanntid.

 <p>3352 helårssysselsatta</p>	 <p>1092 arbetsställen</p>
 <p>4 miljarder kronor i turismekonomisk omsättning</p>	 <p>1 180 641 gästnätter i kommersiella boenden</p>
 <p>0,22 nätter i stanntid – antalet gästnätter varje resa genererar</p>	

Sörmlands modell för utveckling av besöksnäringen

För att vägleda utvecklingsarbetet inom besöksnäringen har en modell tagits fram som lyfter de områden och perspektiv som Sörmlands besöksnäringens program ska fokusera på. Region Sörmland genomför det regionala besöksnäringens programmet med upplevelser som den centrala kärnan. Därefter lyfts tre temaområden för programmet: natur, kultur samt mat och dryck för att skapa fler besöksanledningar och få besökare att stanna längre. Modellen lyfter slutligen fem insatsområden som anses särskilt viktiga att arbeta med för att utveckla Sörmlands besöksnäring mot dess vision. Hållbarhet synliggörs som en förutsättning som ska genomsyra hela programmet och alla dess insatser.

Upplev Sörmland!

Upplevelsen är det centrala i Sörmlands besöksnäring. Den har förmåga att tillföra mening och betydelse till en plats och skapar en känsla av gemenskap och tillhörighet för såväl invånare som besökare.

I Sörmland prioriterar vi upplevelser eftersom meningsfulla och engagerande upplevelser är en möjlighet för boende att knyta starkare band till sin närmiljö. Lokala

festivaler, marknader, idrottsevenemang, föreställningar och konserter främjar samhörighet och stolthet över platsen. Evenemangen ger invånarna tillfällen att samlas, interagera och stärka sociala nätverk, vilket i sin tur förbättrar livskvaliteten och ökar platsens attraktivitet. För att säkerställa en inkluderande och tillgänglig besöksnäring behöver aktiviteter för olika plånböcker och behov främjas och synliggöras. Upplevelser är också prioriterade eftersom de är centrala för att skapa minnesvärda och unika besök. Platserna i Sörmland särskiljer sig genom sina specifika natur- och kulturupplevelser, evenemang och erbjudanden. Upplevelser som att utforska historiska platser, delta i lokala traditioner och njuta av lokal mat och dryck ger besökaren en djupare förståelse och uppskattning för Sörmland som destination. I Sörmland skapar vi gemenskap och minnen genom upplevelser.

Hållbarhet som genomsyrar utvecklingsarbetet

Ett mer hållbart Sörmland är en förutsättning för allas vår överlevnad och för att Sörmland och dess platser ska vara attraktiva att besöka och bo på, nu och i framtiden. Det är därför viktigt att hållbarhet genomsyrar allt utvecklingsarbete och blir prioriterat och synligt hos alla aktörer. Hållbarhet är idag ett ledande konkurrensmedel inom besöksnäringen och avgörande för långsiktig framgång.

Besöksnäringens programmet för Sörmland är utformat för att både minimera de negativa konsekvenserna och maximera de positiva effekterna som turism och besöksnäring har på samhället utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Avgörande för att fånga hållbarhetsperspektivet är att beakta samtliga tre komponenter inom hållbarhet, det vill säga ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. För besöksnäringen handlar det till exempel om att stärka den lokala ekonomin genom att främja lokal samverkan, att stärka befolkningens hälsa genom att uppmuntra till fysisk aktivitet, samt att främja den biologiska mångfalden på de platser som besöksnäringen verkar.

Besöksnäringens programmet behöver även vara medveten om och kunna hantera omvärldsfaktorer som påverkar dess intressenter och förmågan att bedriva arbetet framåt. Med rådande klimatförändringar och ökad risk för olika typer av kriser är det extra betydande att skapa en stark resiliens inom besöksnäringen.

Temaområden för fler besöksanledningar

Tre tematiska områden har identifierats som centrala när det gäller upplevelseutveckling för att skapa fler besöksanledningar och få besökare att stanna längre: natur, kultur samt mat och dryck.

Region Sörmlands utvecklingsarbete och valda tematiska områden fångar upp länets styrkor för att utveckla länets spets samt skapa fler profilerade platser och besöksanledningar. Det är ett gemensamt arbete att utveckla de tematiska områdena, men i programmet lyfts regionens ställningstagande och åtagande fram.

Natur

Sörmland har varierande naturmiljöer med stora möjligheter till naturupplevelser året runt i miljöer som till exempel havskust och skärgård, skog och sjö. Naturturism som sektor spelar en viktig roll för att möjliggöra för fler att vistas i naturen på ett tryggt sätt. Det finns tillgång till mycket bra förutsättningar för friluftsliv i länet så som vandringsleden Sörmlandsleden och naturreservat som Stendörren. Frågor kopplat till att tillgodose en god tillgång till service för besökare, samverkan med markägare och att minimera och förebygga slitage och störningar på naturen vid högt besöksstryck utgör viktiga aspekter av att skapa långsiktigt hållbara naturturismupplevelser och hållbart friluftsliv.

Att arbeta med att utveckla service kopplat till viktiga punkter för friluftsliv och naturvistelse, kvalitetssäkring av rekreativa leder och att sprida kunskap om allemansrätten kan bidra till att skapa hållbara upplevelser i naturen.

Rekreativa leder kan bidra till förbättrad folkhälsa och goda levnadsvanor genom att skapa möjligheter till rörelse och aktivitet i naturen samt bidra till en stärkt lokalekonomi genom att skapa affärsmöjligheter kopplat till besök längs med leden. Det finns även potential och angelägenhet i att tillgängliggöra naturupplevelser till fler och nya målgrupper i befolkningen. Arbete med utveckling och förvaltning av leder sätter ett stort krav på samordning mellan aktörer för att skapa en sömlös och attraktiv upplevelse för besökaren.

Region Sörmland ska:

- arbeta för att samordna och uppnå synergieffekter i utvecklingen av rekreativa leder för vandring, cykel och paddling i länet för att möjliggöra tillgängliga, attraktiva och hållbara aktiviteter och upplevelser i naturen.
- ta en aktiv roll för samordning och utveckling av vandringsleder i länet tillsammans med kommunerna, Länsstyrelsen, föreningen Sörmlandsleden och andra relevanta aktörer, med utgångspunkt i det nationella ramverket för vandringsleder.
- vara drivande i utvecklingen av turismcykelleden Näckrosleden, som Region Sörmland är ledhuvudman för. Detta ska ske tillsammans med kommunerna och bidra till att stärka näringslivet med koppling till cykling.

Kultur

Sörmland har ett rikt och varierat kulturliv som består av kulturföretag, kulturföreningar, enskilda kulturskapare och offentliga aktörer. Kultursektorns aktörer kännetecknas av engagemang, nyfikenhet och innovation och motiveras ofta av andra värden än ekonomiska intressen. Detta påverkar såväl innehåll som sättet att driva verksamhet på.

Kultur är av betydelse för samhällsbyggandet. En kulturdriven samhällsutveckling, i stad och på landsbygder, kan skapa förutsättningar och möjligheter för attraktivitet, meningsfullhet, boende och tillgänglighet till samhällsfunktioner. På så sätt blir kultur en möjlighet för både invånare och besökare. Region Sörmlands vision för kultur är att kulturen och konsten är en självklar del av alla människors liv. Detta bidrar till såväl länets utveckling som individens bildning och livskvalitet.

Länets kulturhistoria i form av bland annat slott och herresäten är unika och starka reseanledningar.

Med koppling till den fysiska planeringen, behövs fortsatt arbete med hur kulturmiljöerna kan bevaras, användas och utvecklas. Kulturturism handlar om att besökaren får upptäcka, konsumera och uppleva den lokala livsstilen, traditionen och kulturen. Reseanledningen handlar helt eller delvis om att få djupare kunskap om

Sverige som kulturland.

Region Sörmland ska:

- verka för kulturdriven platsutveckling och utveckling av besöksmål genom samverkan med länets kommuner, besöksnäringens företag och civilsamhälle.
- främja och skapa förutsättningar för att kulturella och kreativa branscher ska kunna vara en relevant del av besöksnäringen i Sörmland.
- värna om och verka för att tillgängliggöra och synliggöra kulturarv och kulturliv i länet, för såväl boende som besökare.

Mat och dryck

Upplevelser som är baserade på mat och dryck är en viktig attraktionskraft inom besöksnäringen och lockar besökare till länet. Besöksmål sträcker sig från besök på gårdsbutiker eller producenter av lokala råvaror till lokala matmarknader och restauranger.

I den regionala livsmedelsstrategin utgör sörmländsk matidentitet ett av fem prioriterade områden. Sörmland är känt för fina råvaror och inom länet finns många duktiga producenter och förädlingsföretag som tillverkar produkter i världsklass, liksom många duktiga kockar och matkreatörer. Det finns även goda möjligheter att lyfta in andra smaker i den sörmländska paletten: de nya maträtter som utrikesfödda och nysvenskar tar med sig in i länet från olika delar av världen innebär fantastiska möjligheter att utveckla den traditionella maten i nya riktningar.

Utöver att spela en stor roll inom besöksnäringen har utvecklingen av mat och dryck en viktig roll och potential att spela för andra regionala behov. Viktiga beröringspunkter handlar bland annat om ökad lokal/inhemsk livsmedelsproduktion, klimatsmart produktion och konsumtion samt kunskap om mat, livsmedelsproduktion och folkhälsa.

Region Sörmland ska:

- ta en ledande roll i att säkerställa en god samordning av såväl strategiska inriktningar som initiativ och aktiviteter inom mat och dryck.
- växla upp arbetet med att inkludera en större mångfald avseende såväl besökare som företagare och därmed verka för ökad samhörighet och representation inom den sörmländska matidentiteten.
- verka för att öka matturismen samt stärka det regionala varumärkesarbetet kring mat och dryck.

Insatsområden som stärker utvecklingen

Insatsområdena är identifierade i dialoger med kommuner, besöksnäringens företag och destinationsbolag. Dessa stärker våra temaområden och pekar ut riktningar för insatser. Insatserna behöver samspela och är ömsesidigt beroende av varandra för att nå önskad utveckling. De fem insatsområdena är:

- Resa och tillgänglighet
- Säsongs- och evenemang
- Innovation och utveckling
- Marknad och kommunikation
- Kunskap och data

Målbilderna som visas under respektive insatsområde nedan har tidsperspektivet 2035. De är relativt brett utformade, kvalitativa och visar på riktning eller önskad ambition.

Resa och tillgänglighet

Målbild: Sörmland har ett sammanlänkat och hållbart transportsystem, där resan inom och till länet är en attraktiv och integrerad del av besöksupplevelsen.

För att Sörmland fortsatt ska vara konkurrenskraftig som destination och plats är det avgörande med en god tillgänglighet med hållbara färdmedel till besöksnäringens olika besöksmål. Ett ökat utbud av och bättre förutsättningar för hållbart resande kommer även öka tillgängligheten för fler målgrupper och bidra till en mer inkluderande besöksnäring. Ett mer hållbart resande innefattar en förflyttning från energiintensiva

färdmedel, så som bil och flyg, till energieffektiva och aktiva färdmedel som kollektivtrafik och cykling. Även drivmedlet spelar en viktig roll där fossila drivmedel behöver fasas ut till förmån för förnybara drivmedel.

Regionala och kommunala utvecklingsaktörer, inte minst Region Sörmland i sin roll som kollektivtrafikmyndighet, har ett viktigt ansvar i att säkerställa att besöksnäringens intressen tillgodoses vid utformningen av ett hållbart transportsystem. För Sörmland är det särskilt viktigt med en stark samverkan mellan regionen och kommunerna då aktörerna har ett gemensamt ägande av kollektivtrafiken. Kommunala utvecklingsaktörer har en viktig roll i att främja attraktiva och tillgängliga miljöer för besöksnäringen. Även besöksnäringen har en betydande roll i att tillgängliggöra hållbara resor för sina besökare, framför allt genom att inkludera resan som en del av den upplevelse som erbjuds.

Utifrån insatsområdets målbild och Sörmlands förutsättningar har följande strategiska insatser identifierats:

- Öka samarbetet mellan olika aktörer och verka för att besöksnäringen blir en integrerad del av samhällsplaneringen, särskilt i transport-, kollektivtrafik- och översiktsplanering.
- Utveckla och förbättra noder med tillgång till service för besökaren där byte mellan kollektivtrafik och andra färdmedel, inklusive vandring, cykling och paddling, är möjligt.
- Genomföra riktade insatser till besökare som ökar deras vilja att göra hållbara resval och utveckla nya alternativ eller hjälpmedel tillsammans med intressenter inom besöksnäringen.

Säsong och evenemang

Målbild: Sörmland erbjuder attraktiva och hållbara evenemang som skapas i nära samverkan mellan aktörer och branscher, året om

Den relativt korta sommarsäsongen är väldigt viktig för länets näringsliv. För att få mer ekonomiskt och socialt hållbara destinationer är det betydelsefullt att säsongen kan utökas till andra delar av året genom förlängd säsong eller fler säsonger. Detta behöver ske utan att den miljömässiga hållbarheten försämras samtidigt som den ekonomiska och sociala hållbarheten förbättras.

Evenemang skapar uppmärksamhet för länet och stolthet för dess invånare. Sörmland har en rik bredd av evenemang, alltifrån matmarknader, och motorträffar till stora natur- och kulturupplevelser och idrottsevenemang. Från mässor och konserter till breddidrott som årligen lockar miljontals besökare inom och till Sörmland. Betydelsen av att attrahera nationella och internationella möten och evenemang är stor. Förutom de besök som den primära reseanledningen innebär så skapar evenemang spridningseffekter som genererar arbetstillfällen, hotellövernattningar, restaurangbesök och handel.

Evenemangen sker under hela året vilket bidrar till ett jämnare besöksflöde och intäkter hos besöksnäringen. Även föreningslivet stärks, då detta ofta ges både finansierings- och marknadsföringsmöjligheter i samband med evenemanget. Evenemang medför positiva sociala effekter för både civilsamhälle och lokalbefolkning. Dessutom kan evenemang generera intäkter till företag, och positionering av platser. De har därmed potential att öka platsers attraktivitet.

Utifrån insatsområdets målbild och Sörmlands förutsättningar har följande strategiska insatser identifierats:

- Skapa och underhålla tematiska och geografiska nätverk i syfte att bidra till företagens utveckling och för att främja samarbete och paketering kring evenemang mellan företag, civilsamhälle och det offentliga.
- Synliggör och tillgängliggör upplevelser och platser i samband med evenemang av regional karaktär samt främja hållbart resande kopplat till evenemangen.
- Underlätta för entreprenörer, civilsamhälle och andra aktörer att attrahera, skapa och driva hållbara evenemang som ger förlängd eller fler säsonger.

Innovation och utveckling

Målbild: Besöksnäringen i Sörmland är i framkant genom innovativa lösningar som bidrar till att skapa minnesvärda upplevelser.

Tankarna och perspektiven på innovation är många och det är lätt att fastna i teoretiska diskussioner om vad som räknas som innovation – och vad som inte gör det. Förenklat går det att säga att innovation handlar om att skapa något nytt som skapar värde.

Innovation inom turism och besöksnäring handlar om ett brett perspektiv som inte bara innebär att utveckla ny teknik eller nya produkter utan också om att utveckla nya kundvärden.

Möjligheter för innovation i besöksnäringen finns bland annat inom områden som omställning till hållbar produktion och konsumtion, digitalisering och ett ökat intresse för naturturism och besök i glesa miljöer.

Det är viktigt att minska avståndet mellan forskning, företag och det offentliga för att möjliggöra utveckling. Besöksnäringen är dessutom ofta svagt integrerad i det företagsfrämjande systemet.

Utifrån insatsområdets målbild och Sörmlands förutsättningar har följande strategiska insatser identifierats:

- Främja innovationer som är till nytta för boende, besökare och näringslivet.
- Samordna och effektivisera det offentliga stöttet av besöksnäringen genom det företagsfrämjande systemet.
- Stärka och stötta utvecklingen av nya företag och befintliga företag som vill utvecklas.

Marknad och kommunikation

Målbild: Sörmland är en destination där variationen och paketeringen av besöksmål lockar såväl lokalbefolkning som nationella och internationella besökare.

Besöksnäringen i Sörmland består av många olika parter som kommunicerar i egna kanaler. Det är viktigt att det skapas samsyn och utvecklingskraft kring tematik och budskap för Sörmland med koppling till destinationernas unika värden och kommunala platsvarumärken. Utifrån denna samsyn kan lokala aktörer ytterligare förstärka det som är relevant och starkt i deras närområde.

Upplevelserna finns, men det krävs både starkare samverkan och nya samarbetsformer för att skapa attraktiva helhetslösningar med transport, boende, upplevelser och mat. Det är viktigt att samverkan sker utifrån behov och destinationer i länet.

Digitala möjligheter behöver tillvaratas, dels för att möta besökaren där den befinner sig med mer kostnadseffektiva lösningar, dels för att främja dialog och samverkan. Med utgångspunkt i arbetet för en hållbar utveckling och miljö väljer regionen i första hand att främja besök från närområdet i Sverige samt utvalda marknader i Europa utifrån devisen ju kortare resväg desto mindre koldioxidutsläpp. Prioriteringen i respektive marknad kommer att baseras utifrån teman och målgrupper.

Utifrån insatsområdets målbild och Sörmlands förutsättningar har följande strategiska insatser identifierats:

- Ta fram och driva tematisk och målgruppsanpassad marknadsföring utifrån temaområden samt reseanledningar och andra drivkrafter.
- Utveckling av plattformen Visit Sörmland och lokala Visit-kanaler för att marknadsföra Sörmland som besöksmål, såväl nationellt som internationellt.
- Stärka och stötta utvecklingen av upplevelser och reseanledningar för nationella och internationella besökare.
- Driva samarbetsprojekt mellan offentliga och privata aktörer samt civilsamhället för att stärka Sörmland inom tematiska områden eller strategiska riktningar.

Kunskap och data

Målbild: Besöksnäringen i Sörmland har en starkt roll i samhällsutvecklingen med hjälp av kunskapsbaserade underlag och relevant data.

Besöksnäringen utgörs ofta av entreprenörer med vitt skilda verksamheter men som samlas under samma möjligheter eller utmaningar. Genom att identifiera olika hinder eller möjligheter kan Sörmland genom påverkan, kunskap eller projekt ta nästa steg i samhällsutvecklingen.

För att näringen ska kunna möta både dagens och framtidens utmaningar krävs ständig kunskapsutveckling. I detta blir de individer som arbetar eller utbildar sig till att arbeta inom besöksnäringen en viktig resurs vars kompetensutveckling bör prioriteras.

Regionala och kommunala utvecklingsaktörer har en betydande roll för näringens kompetens och kunskapsutveckling, bland annat genom att se till att statistik, fakta och kunskap samlas in, analyseras, samt sprids vidare till de aktörer som berörs. Detta ger ett bättre underlag till branschen, men även till beslutsfattare. Underlagen är viktiga då besöksnäringen tenderar att hamna mellan olika politikområden.

Utifrån insatsområdets målbild och Sörmlands förutsättningar har följande strategiska insatser identifierats:

- Utveckling av branschforum med inriktning på kompetensförsörjning för besöksnäringen i syfte att stärka dialogen mellan arbetsgivare, offentliga aktörer, branschorganisationer och utbildare.
- Kunskapsinsatser för att öka professionaliseringen och kompetensnivån brett inom besöksnäringen. Från entreprenörskap och hållbarhet till digitalisering och innovation.

- Insamling, sammanställning och delning av statistik och data på länsövergripande nivå.

Genomförande och roller

Tema- och insatsområden kommer att behöva brytas ner på olika nivåer för att identifiera vilka aktörer som gör vad. Till besöksnäringens program kommer Region Sörmland därför att koppla årliga handlingsplaner som beskriver vilka aktiviteter som behöver utföras för att sträva mot de olika insats- och temaområdena. Inom vissa insatser krävs det partnerskap eller att olika aktörer bidrar med personella och/eller finansiella resurser. Ingen kan göra allt, men alla kan göra något.

Samarbete

Region Sörmland ska främja samarbete mellan olika delar av besöksnäringen för att stärka länets samlade erbjudande. För det krävs nätverk och partnerskap med andra aktörer, såsom kommuner, näringsliv och ideella organisationer. Ibland behöver samtliga kommuner vara med och ibland krävs det att samarbetet sker i mindre geografiska områden. Genomförandet av besöksnäringens program ska dra nytta av relevanta pågående processer och samarbeten.

Det är även viktigt att samarbeten sker över länsgränserna och att Region Sörmland fortsatt samverkar med övriga regioner inom bland annat Östra Mellansverige, men också med den nationella nivån som till exempel Visit Sweden och Tillväxtverket.

Samarbetet sker framförallt utifrån de prioriterade tema- och insatsområdena.

Rollfördelning

Region Sörmland och länets kommuner har båda centrala roller i detta arbete och behöver därför samarbeta och koordinera sina insatser på ett strukturerat sätt för att nå gemensamma mål. Region Sörmland avsätter varje år medel för att kunna arbeta med genomförandet av det regionala besöksnäringens programmet. Regionen ska även utforska möjligheter till finansiering från både statliga myndigheter och EU-fonder.

Den regionala nivån som främst representeras av Region Sörmland samordnar och är en strategisk funktion för besöksnäringens frågor. Organisationen arbetar för att

besöksnäringen lyfts i andra regionala strategier där turismfrågor bör involveras tematiskt, läns- och kommunöverskridande. Det ligger även på den regionala nivån att skapa mötesplatser för aktörerna där samarbeten och utveckling sker, samt stödja redan befintliga nätverk. Vissa områden inom programmet kommer Region Sörmland själv att agera inom och inom vissa områden kommer regionen att upphandla eller initiera projekt som andra aktörer kan driva.

Kommunerna verkar både strategiskt och operativt gentemot eller tillsammans med näringsliv och civilsamhälle. Från utvecklingsprojekt, besöksservice, finansiering och investeringar till marknad och kommunikation. Det sker inom kommunen och över kommungränserna vid olika mötesplatser för samarbete.

Företagen och civilsamhället är de som främst skapar och utvecklar reseanledningar och upplevelser. De arbetar tematiskt i sina organisationer och tillsammans med andra relevanta aktörer kring hållbara aktiviteter. De medverkar också aktivt vid de insatser som erbjuds på kommunal och regional nivå som gynnar både den enskilde organisationen och destinationen som helhet.

Uppföljning och utvärdering

Besöksnäringens programmet tar sikte mot 2035 för att skapa långsiktiga förutsättningar för det gemensamma arbetet med att stärka besöksnäringens roll i samhällsutvecklingen och för Sörmland som plats och besöksmål. Programmet kommer att utvärderas efter halva genomförandeperioden för att säkerställa att utpekade insatsområden fortfarande är aktuella, vid detta tillfälle finns även en möjlighet att anpassa programmet utifrån utvärderingen.

Målbilderna som har tagits fram inom respektive insatsområde visar på en önskad viljeriktning. Det är dessa mål som står i fokus i uppföljningen av besöksnäringens programmet.

Utvecklingen av besöksnäringen kommer att följas genom de indikatorer som finns med i avsnittet kring ”Besöksnäringen i siffror. Det är också viktigt att titta på nya typer av nyckeltal för att vi ska kunna se en förflyttning i hur vi ser på besöksnäringen som en drivkraft i samhällsutvecklingen och dess betydelse för platsen.

Utöver insamlande av data från officiella databaser ska attityd- och målgruppsanalyser genomföras och resultatet användas som underlag för utredning, uppföljning och vidareutveckling av regionala insatser.

Bilaga

Indikatormetod

Antalet sysselsatta

Visar antalet novembersysselsatta i dagbefolkningen. Det senaste årets data är hämtat från SCB:s Befolkningens arbetsmarknadsstatus, BAS.

Urvalet har gjorts efter SNI-koder där besöksnäringens andel har viktats baserat på turistikronan.

Turismekonomisk omsättning

Visar nettoomsättning för företag verksamma inom de SNI-koder som använts för att avgränsa besöksnäring. Med nettoomsättning avses intäkter från företagens huvudsakliga rörelse för sålda varor och utförda tjänster. Den nettoomsättning som publiceras är exklusive punktskatter och samt justerad för merchanting (d.v.s. intäkter från varor som såväl tillverkas/köps som säljs utomlands utan att passera rikets gränser har räknats bort). Data hämtas från SCB företagsregister

Antalet arbetsställen

Statistiken visar antalet arbetsställen inom de SNI-koder som här definierar besöksnäring.

Statiken omfattar samtliga företagsformer och rymmer även verksamheter som har sitt huvudkontor utanför länet. Data är hämtad från SCBs företagsregister.

Gästnätter

Avser totalt antal gästnätter i hotell, stugbyar, vandrarhem, campingar, förmedlade privata stugor och lägenheter. Uppgifter har hämtats från SCB och Tillväxtverkets officiella gästnattsstatistik.

Stanntid

Diagrammet visar relationen mellan antalet resor och antalet gästnätter. Värdet beskriver hur många gästnätter som varje resa ”genererar”. Ett värde högre än 1 innebär fler gästnätter än resor (tolkas som längre stanntid) och ett värde lägre än 1 indikerar fler resor än gästnätter (tolkas som kortare stanntid). Data hämtas från Tillväxtverkets undersökning ”Svenskars resande” samt från inkvarteringsstatistiken. Måttet är av störst värde att följa över tid – och bör först och främst ses som en trend.

Datum
2024-09-01

Dnr
KFN.2024.28

OXL2
621
v 1.0
2007-
03-13

Kultur- och fritidsförvaltningen
Anders Magnusson

Kultur- och fritidsnämnden

Yttrande över remiss gällande förslag till Aktivitetsplan 2025, inom Kulturplan Sörmland 2023–2026

1. Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämndens beslut

Godkänna föreslaget remissvar.

2. Sammanfattning

I riksdagens beslut om nationella mål för kulturen ingår att varje län eller region ska göra en kulturplan tillsammans med kommunerna och civilsamhället. Under 2022 har politiker och tjänstemän från respektive kommun enats om övergripande mål och utifrån dem fastställdes 13 maj Kulturplan Sörmland 2023–2026 av Region Sörmland, Kultur & Utbildning. Till kulturplanen finns det en årlig aktivitetsplan där kultur och fritidsnämnden nu har möjlighet att yttra sig i remissförfrågan angående Aktivitetsplan 2025. Varje kommun i regionen får möjlighet att komma med synpunkter som ska vara Region Sörmland tillhanda senast 25 september 2024.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse KFN - Yttrande över remiss gällande förslag till Aktivitetsplan 2025

Missiv - Yttrande över aktivitetsplan 2025, inom Kulturplan Sörmland 2023–2026

Förslag till aktivitetsplan 2025, inom Kulturplan Sörmland 2023–2026

Yttrande över remiss gällande förslag till Aktivitetsplan 2025, inom Kulturplan Sörmland 2023–2026

Anders Magnusson
Förvaltningschef

Beslut till:
Region Sörmland

Yttrande över remiss gällande förslag till Aktivitetsplan 2025, inom Kulturplan Sörmland 2023–2026

I inledningen av aktivitetsplanen nämns det att flera delar av den regionala verksamhetens särskilda aktiviteter kommer att behöva flyttas över från 2024 till 2025, då ekonomi och resurser ej funnits för att genomföra enligt plan. Frågan blir då om planen inför 2024 var för stor för verksamheten vid aktivitetsplanens fastställande och vad är det som kan garantera att ekonomi och resurser kommer att finnas för dessa aktiviteter under 2025?

Remissutgåvan saknar under punkterna 1, 3.1.4 och 3.1.5 texter med hänvisning att det ska kompletteras senare utan vidare tidsangivelse vilket är anmärkningsvärt för en utsänd remissutgåva.

Aktivitetsplanen behandlas årligen i Samkultur Sörmland av kommunerna utsedda politiker och ansvariga tjänstemän efter det att den fyraåriga kulturplanen beslutats av kommuner och region. Efter det att kulturplanen beslutats som pekar ut riktningen och vad som skall uppnås anser Kultur och fritidsnämnden i Oxelösund att aktivitetsplanen som talar om hur det skall göras endast skall behandlas och beslutas i Samkultur Sörmland.

Kultur och Fritidsnämnden i Oxelösund har inget härutöver att tillägga.

Anders Magnusson
Förvaltningschef
Kultur- och fritidsförvaltningen

Anders Berglund
Ordförande
Kultur- och Fritidsnämnden

HANDLÄGGARE
Mikael Palo

DATUM
2024-06-17

DIARIENR
KN-KUS24-0049

Till mottagare av förslag till Aktivitetsplan 2025, inom Kulturplan Sörmland 2023-2026

Hej!

På uppdrag av nämnden för kultur, utbildning och friluftsvksamhet och Samkultur Sörmland, det regionala kultursamverkansorganet för Sörmland och Region Sörmland, ber vi om att få eventuella synpunkter från Er, på förslag till aktivitetsplan för 2025 inom Kulturplan Sörmland 2023-2026.

Kulturplanen är ju ett flerårigt styrande dokument, med årligen fastställda aktivitetsplaner, varför vi ser det som angeläget att regelbundet få era synpunkter och förslag. Kulturplan 2023-2026 fastställdes 31 maj 2022, och vi ber Er därför notera att aktivitetsplanen är kopplad till kulturplanen, varför dessa bör läsas parallellt. Se <https://regionsormland.se/kultur/kulturplan/> Kulturplanen är grunden för läsningen av aktivitetsplanen, dels då kulturplanens upplägg är mer övergripande inriktat, dels då valet av strategiska utvecklingsområden är grundat i den kultursyn som vi ser kulturlivet och verksamheten ska bygga på. Notera dock att i några fall av prioriteringar behövt omformuleras eller läggas till, då omvärldsfaktorer och ny kunskap påverkar valet av aktiviteter i relation till uppdragen.

Vänligen notera att något avsnitt i aktivitetsplanen inte är helt klart eller kan komma att omarbetas pga politiska beslut, ekonomisk grund eller andra omvärldsfaktorer som inte är klara i dagsläget. Detta innebär att kompletteringar kan komma att tillföras planen. Det ekonomiska läget inom samhället och särskilt inom offentlig sektor är som bekant rätt ansträngt, vilket också kan få påverkan på delar av genomförandet av insatser. Det finns verksamhet som behövt förskjutas mellan åren, och en del omprioriteringar i tid som fortfarande kan komma att följa med från tidigare planering. Vi uppskattar särskilt synpunkter och förslag som relaterar till den målbild och prioriteringar som är fastställd i kulturplanen, till de kulturpolitiska målen och till kultursynen. Även synpunkter och förslag inom tvärssektoriella områden tas gärna emot.

Remissynpunkter på aktivitetsplanen 2025 inom kulturplanen 2023-2026 önskas oss tillhanda senast den 25/9 2024, mail till kultur.utbildning@regionsormland.se

Vänliga hälsningar
Nyköping d s o

Mikael Palo, Kultur- och utbildningschef region Sörmland

Namn:
Mikael Palo
E-post:
Mikael.palo@regionsormland.se
Fax:
0155-28 55 42

Titel:
Förvaltningschef
Besöksadress:
Tolagsgatan 8
Telefon (Växel):
0155-24 50 00

Telefon (Direkt):
0155-24 57 84
Postadress:
Box 314, 611 26 Nyköping
E-post (Landstinget):
kultur.utbildning@regionsormland.se

Mobil:
070-518 72 42

UTKAST

Aktivitetsplan 2025
Inom Kulturplan Sörmland
2023–2026

Läsanvisning

Aktivitetsplanen 2025 inom Kulturplan Sörmland 2023–2026 förutsätter att läsaren har läst kulturplanen, och har den bredvid sig vid läsning av aktivitetsplanen. Detta då den kultursyn, de kulturstrategiska inriktningarna och de prioriteringar som den regionala kulturverksamheten i Sörmland har för planperioden, är grunden för de årliga insatserna och aktiviteterna. Från detta år pekar aktivitetsplanen nästan uteslutande på aktiviteter och insatser, utan särskilda kommentarer till kulturplanens perspektiv, även om särskilda prioriteringsområden lyfts.

Som i kulturplanen är aktivitetsplanens struktur framtagen med utgångspunkt i att läsaren eller mottagaren är aktör i någon form inom kultursektorn i Sörmland, likväl som Kulturrådet och statliga myndigheter samt övriga som har intresse av Kulturplan Sörmland. Kulturplanens inriktning och upplägg är övergripande, strategiskt och relaterar till kultur- och konstpolitiska överväganden och mål. Konkretisering beskrivs därför i de årliga aktivitetsplanerna.

Aktivitetsplanen är en del av Sörmlands regionala kulturverksamheters del i kultursamverkansmodellen, med ambitionen att den tydliggör ett utbud och de insatser inom den kultur vi vill ha i länet, som har betydelse för och står nära konsten, människan och samhället. Här beskrivs också andra områden som har betydelse för kulturlivet i Sörmland. Jämfört med tidigare års aktivitetsplan är vissa delar borttagna, såsom folkbildningens kulturarbete, bland annat då förändringar i ekonomi medfört att planering framåt behöver omarbetas för i länet verksamma studieförbund.

För att sätta in de regionala kulturverksamheternas aktiviteter och insatser i sammanhanget med de särskilda prioriteringarna och uppdraget, beskrivet i kulturplanen 2023–2026, finns en inledande text med som ingress, där nationella och regionala utgångspunkter beskrivs.

Innehållsförteckning

Läsanvisning	1
Innehållsförteckning	2
1 Inledning	3
2 Vision, mål och ambition för kulturen i Sörmland	4
2.1 Nationella kulturpolitiska utgångspunkter	4
2.2 Regionens vision, målbild och ambitioner	5
2.2.1 Vision 2026	5
2.2.2 Målbild	5
2.2.3 Ambitioner	5
3 Utvecklingsområden 2025	6
3.1 Gemensamma områden 2023 – 2026	6
3.1.1 FN:s barnkonvention - tillämpning i regional kulturverksamhet	6
3.1.2 Nationella minoriteter - inriktningar för regional kulturverksamhet	6
3.1.3 Regional kulturskolesamverkan	7
3.1.4 Folkbildningens kulturverksamhet	7
3.1.5 Omvärldsanalys	7
3.1.6 Folk och Kultur	7
3.2 Samkultur Sörmland	7
4 Regional kulturverksamhet inom kultursamverkansmodellen	9
4.1 Regionala institutioner	9
4.2 Scenkonst Sörmland	9
4.2.1 Professionell dans-, teater- och musikverksamhet	10
4.2.2 Filmkulturell verksamhet	13
4.3 Sörmlands museum	13
4.3.1 Regional museiverksamhet inklusive kulturmiljövård	13
4.3.2 Bild och form	14
4.3.3 Hemslöjdsfrämjande verksamhet	15
4.4 Biblioteksutveckling	17
4.4.1 Biblioteksutveckling Sörmland	17
4.4.2 Litteraturutveckling	18
4.4.3 Läsfrämjande	19
4.5 Arkiv Sörmland	20
4.5.1 Regional enskild arkivverksamhet	20
4.6 Svenskt Barnbildarkiv	21
4.6.1 Regional enskild arkivverksamhet	21
4.7 Regionalt kulturstöd	22
4.8 Unga kulturyttringar – rätt och möjlighet till kultur	23
5 Regional utveckling och kultur	25

1 Inledning

Den huvudsakliga och framåtsyftande strategin finns kvar i linje med den beslutade kulturplanen, men omvärldsfaktorerna medför att vissa saker kan behöva sättas på vänt eller omarbetas. Flera delar av den regionala verksamhetens särskilda aktiviteter från 2024 behöver föras över till 2025, då ekonomi och resurser inte funnits under 2024 att genomföra allt enligt plan. Stor del av innehållet beror därför på om de resursmässiga förutsättningarna finns under det kommande året. Till delar så skulle planen behöva få ett tillägg ”*under förutsättning att resurser föreligger*”, eftersom osäkerheten inför nästa år är stor. De ekonomiska och uppdragsmässiga förutsättningarna för 2025 är inte beslutade, varför viss osäkerhet om vad som är genomförbart under kommande år råder.

Likaså kan betänkandet ”Kultursamhället – utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun” (SOU2023:58) som lämnades till kulturministern hösten 2023, och som varit på remiss i landet under början av 2024, komma att påverka både form, inriktningar, arbetsätt och prioriteringar. Om effekter och resultat av detta arbete kommer att vara gällande till 2025 är dock tveksamt.

Detta avsnitt kompletteras och justeras innan beslut.

2 Vision, mål och ambition för kulturen i Sörmland

2.1 Nationella kulturpolitiska utgångspunkter

Kulturplanen för Sörmland utgår från nationella och regionala kulturpolitiska mål. Den så kallade portalparagrafen pekar på kulturens roll, betydelse och inriktning.

”Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling.”

Kulturplanen bygger också på förordningen (SFS nr 2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet. Där anges kultursamverkansmodellen som en förutsättning för den statliga bidragsgivningen som medfinansiering till den regionala kulturverksamheten. Förordningen säger även vilka ändamål, områden, villkor och förutsättningar som kan omfattas för statliga bidrag.

I ändamålet anges att kulturpolitiken ska:

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

Perspektiv att ta in i kulturarbetet för att nå de nationella målen är:

- barns och ungas inflytande och delaktighet
- jämställdhetsperspektiv
- etnisk och kulturell mångfald
- internationell verksamhet
- tillgänglighet till kultur för personer med funktionsnedsättning.

Målbilden och riktlinjerna i Sörmlands kulturplan har liknande riktning som de nationella kulturpolitiska målen. Kulturplanen visar på övergripande regionala vägval, strategiska prioriteringar och inriktningar för att nå målen. Kulturplanen kompletteras med årliga aktivitetsplaner, där kulturaktiviteter och insatser Sörmland väljer att arbeta med lyfts fram.

En grundläggande utgångspunkt är att kulturen har ett värde för demokrati, för den konstnärliga friheten i uttryck och form, möjligheten att ta del av och skapa konst och kulturupplevelser samt för människors liv och livskvalitet.

2.2 Regionens vision, målbild och ambitioner

Inom ramen för arbetet med kulturplanen fastställs Sörmlands kulturlivs vision, och den målbild och ambition den regionala kulturverksamheten och kulturlivet ska arbeta mot.

2.2.1 Vision 2026

I Sörmland är kulturen och konsten en självklar del av alla människors liv.

2.2.2 Målbild

I Sörmland bidrar konst och kultur till:

- *länets utveckling samt individens bildning och livskvalitet*
- *demokratisk medvetenhet, alla människors lika värde och kritiskt tänkande*
- *att möta utmaningar genom samverkan*
- *att spegla mångfalden i människors livsvillkor*
- *delaktighet, deltagande och tillgänglighet i kulturlivet*
- *folkhälsa, attraktivitet och näring.*

2.2.3 Ambitioner

Utifrån de nationella och regionala kulturpolitiska målen, de kulturstrategiska inriktningarna tillsammans med Sörmlands samlade målbild, förutsättningar och utformning, ska den regionala kulturverksamheten i samverkan förhålla sig till följande ambitioner:

- *säkerställa delaktighet, deltagande och tillgänglighet avseende kultur och konst för i synnerhet barn och unga*
- *vara gränsöverskridande i kulturens och konstens innehåll, normer och samverkan*
- *utveckla samverkan med kommuner, regioner samt nationella och internationella aktörer.*

En förutsättning för kultur i Sörmland är också att de regionala kulturverksamheterna, i samverkan med kommuner och andra aktörer ger goda möjligheter för professionella kulturskapare utan offentlig huvudman och andra kulturaktörer.

3 Utvecklingsområden 2025

3.1 Gemensamma områden 2023 – 2026

3.1.1 FN:s barnkonvention - tillämpning i regional kulturverksamhet

I den del av länets kulturliv som är för, med och av barn och unga, lyfts också perspektivet FN:s konvention om barnets rättigheter fram. Denna är också lagstiftad i Sverige sedan 2020. Barnrättsperspektivet ska vara en naturlig del i verksamhetsutformning, planering och genomförande. De regionala verksamheterna har på olika sätt arbetat med barnrätten i konsten och kulturen, alltifrån metodik och perspektiv, till utbildning och genomförande. Det arbetet ska fortsätta att utvecklas under planperioden. I riksdagens ”Strategi för att stärka barnets rättigheter” prop.2009/10:232 sägs att den svenska barnrättspolitikens syftar till att ett barnperspektiv ska anläggas vid alla beslut och andra åtgärder som rör barn och unga direkt eller indirekt (0 – 18 år). Utvecklingspotentialen finns här, för att skapa delaktighet och deltagande.

Sedan tidigare har arbetet med implementering av barnkonventionen påbörjats i den regionala kulturverksamheten. Vissa verksamheter har arbetat systematiskt med metodutveckling, andra mer med informations- och kunskapsinhämtning. Under 2025 behöver detta arbete därför implementeras i alla de regionala verksamheterna, både som kunskapsområde och som verksamhet. Dessutom behöver en kunskaps- och tillämpning spridas i länet för att uppnå en större delaktighet i arbetet med barnkonventionens mål och inriktning.

- Samtliga regionala kulturverksamheter ska under 2025 säkerställa att barnkonventionens inriktning ska vara känd hos medarbetare, och utgöra en del av det planeringsunderlag som arbetas fram för verksamhet
- Under året ska en utbildningsinsats genomföras för länets kulturpolitiker, tjänstepersoner och andra tillämpliga aktörer.

3.1.2 Nationella minoriteter - inriktningar för regional kulturverksamhet

Med grund i gällande lagstiftning arbeta med Sveriges fem erkända nationella minoriteter; sverigefinnar, romer, samer, tornedalingar och judar som finns i varierande utsträckning i länet. Samer är erkända som ett urfolk. Region Sörmland har ett särskilt ansvar att främja möjligheten för minoriteterna att behålla och utveckla sin kultur, sitt kulturarv och sitt språk, och därför ska regional kulturverksamhet arbeta med detta. I nuläget finns ett visst samarbetande nätverk mellan kommuner och Region Sörmland, samt med andra regioner kring insatser för att främja kultur och språk. De senaste åren har särskild tyngdpunkt varit på sverigefinnar som är väl representerade i länet, samt den romska och samiska kulturen.

Under 2024 genomförs en grundläggande utbildningsinsats med fokus på minoriteternas historia, kultur och språk och eller lagstiftning, inom ramen för Samkultur Sörmland. För 2025 planeras både en utveckling av det regionala nätverkets arbete i länet, inte minst för att lyfta minoriteter som tidigare inte uppmärksammats, detta i samverkan med kommuner och kulturliv.

- Tillämpning av uppdraget kring de nationella minoriteternas kultur och språk i Sörmland, i samverkan mellan regionala kulturverksamheter, kommunerna och kulturaktörer.

3.1.3 Regional kulturskolesamverkan

Under 2025 ska en gemensam uppföljning och utvärdering av det projektsamarbete som genomförts 2022–2024 genomföras. Intentionen att utveckla samverkan mellan regional kulturverksamhet, kulturskolearbetet i kommunerna, folkbildningens möjligheter att stödja och bidra till ett förlängt deltagande i kulturlivet även efter kulturskolan har varit utgångspunkter för projektet.

- En utvärdering med syfte att skapa ett lärande och söka möjliga samverkansformer framöver behöver därför genomföras.

3.1.4 Folkbildningens kulturverksamhet

Texten kompletteras senare.

3.1.5 Omvärldsanalys

Texten kompletteras senare.

3.1.6 Folk och Kultur

Under åren 2023–2027 har Region Sörmland, i samverkan med Eskilstuna kommun, avtalat med Kulturlyftet, att medverka som partner i det kulturpolitiska konventet Folk och Kultur. Konventet genomförs i Eskilstuna, med vissa programpunkter digitalt. Detta samarbete behöver dock utvecklas i ett regionalt perspektiv, både till innehåll och till geografiskt engagemang, så att hela länet i olika form kan vara en del av konventet. Från 2024 är samordning av regionens arbete i Folk och Kultur en del av ordinarie arbetet inom Kultur & Utbildnings uppdrag.

Aktiviteter 2025

- Arbeta för att fler offentliga och fria kulturaktörer kan och vill ta del av kulturutbudet på Folk och Kultur.

3.2 Samkultur Sörmland

I samband med att Sörmland gick in i kultursamverkansmodellen, så etablerades Samkultur Sörmland som det regiongemensamma samverkansorganet för kulturarbetet i

länet. Syftet var att ha en struktur för samverkan och samråd med kommuner, kulturskapare och civilsamhället i länet i kulturfrågor.

Under hösten 2022 togs ett underlag fram som utvärdering och uppföljning av den nuvarande strukturen, uppdrag och arbetssätt. Viss omarbetning föreslogs, framför allt i deltagarrepresentativitet, i inriktning, samt i arbetet med kulturskapare och civilsamhälle. Detta för att säkerställa en ökad förståelse och kunskap om olika konstformer och uttryck, samt öka engagemanget för en större helhetsbild av det regionala kulturarbetet. En ny arbetsordning och uppdragsbeskrivning godkändes av det för mandatperioden nya Samkultur Sörmland.

Eventuella förändringar kan bli aktuella under kommande år, utifrån möjliga förändringar i den pågående översynen av hela kultursamverkansmodellen, eller om annat arbete med kulturlivet i länet medför att samverkansstrukturen behöver omformas.

För 2025 kommer därför ett fortsatt fokus vara på att öka kunskapsnivån inom den gemensamma samverkansstrukturen, och peka på samverkansmöjligheter för att stärka kulturlivet i Sörmland.

Aktiviteter 2025

- Erbjudna alla parter involverade i Samkultur Sörmland kunskaper, inspiration till samarbeten och ett utökat deltagande inom regionsgemensamt arbete i exempelvis nätverk och verksamhetsytor.
- Lyfta tvärssektoriella frågor som berör kulturverksamheten i länet, som exempelvis Kulturella och Kreativa Branscher, stöd till kulturaktörer samt folkbildningens kultur.
- Bevaka och vid behov undersöka eventuella förslag till förändringar i den framtida kultursamverkansmodellen.

4 Regional kulturverksamhet inom kultursamverkansmodellen

4.1 Regionala institutioner

De regionala institutionerna inom kultursamverkansmodellen är:

- Scenkonst Sörmland med särskilt ansvar för dans, teater, musik och filmkulturell verksamhet, bland annat i skolutbudet i Sörmlandsmodellen
- Sörmlands museum, med särskilt ansvar för kulturhistoria, kulturmiljövård, bild och form samt hemslöjdsfrämjande verksamheter
- Biblioteksutveckling Sörmland, med särskilt ansvar för litteratur och läsfrämjande verksamhet
- Arkiv Sörmland
- Svenskt Barnbildarkiv

Dessa ansvarar för den regionala kulturverksamheten i samverkan och samarbete med andra aktörer.

Huvudman för Scenkonst Sörmland, Sörmlands museum och Biblioteksutveckling Sörmland är Region Sörmland. Huvudman för Arkiv Sörmland är en ideell förening och för Svenskt Barnbildarkiv Eskilstuna kommun. I enlighet med förordningen för kultursamverkansmodellen så omfattar dessa verksamheter de konstformer som tas upp i förordningen.

Samtliga regionala kulturverksamheter samverkar och integrerar med varandra där det är tillämpligt, och med andra intressenter och aktörer. Bland dessa ingår samverkan med regionens kulturstöd, med syfte att påverka såväl arbetssätt som utbudet och deltagandet i nätverks och kulturella strukturer.

Flera av de regionala kulturverksamheterna bedriver eller planerar för att arbeta med olika former av residensverksamhet.

4.2 Scenkonst Sörmland

Scenkonst Sörmland arbetar med professionell dans-, teater- och musikverksamhet, samt den filmkulturella verksamheten. En stor del av produktionen finns idag inom Sörmlandsmodellen, den samverkansmodell med länets kommuner som erbjuder ett professionellt utbud till länets barn mellan 5 – 15 år, två gånger om året. Därutöver utvecklas kontinuerligt ett utbud för en offentlig, publik verksamhet. Grundläggande för all produktion är konstnärlig kvalitet, ett strukturerat mångfaldsperspektiv och ett utvecklingsfokus med nyfikenhet och öppenhet för arbetsformer och uttryck. Verksamheten har både en producerande och en främjande del, och riktar sig till alla åldersgrupper.

Scenkonst Sörmland vill med sin verksamhet lyfta fram ett arbetssätt och samtida scenkonst som främjar, överraskar och berör till förmån för reflektion och mänsklig tillväxt. Därutöver arbetar verksamheten även med konstnärlig förnyelse inom och mellan konstarterna samt utvecklar plattformar för barns och ungas inflytande och delaktighet.

Dialog och samverkan med olika aktörer är en förutsättning för att nå ut i länet med upplevelser och verksamhet som bidrar till ökad gemenskap och en positiv demokratisk samhällsutveckling. Kunskapsinhämtning är en självklar del i hela verksamheten och fördjupar och säkerställer olika perspektiv i utvecklingen av institutionen. Ett utvecklingsarbete som berikar publiken och verksamhetsdeltagare oavsett målgrupp.

Under planperioden lyfter och använder verksamheten en mångfald av miljöer och scener för upplevelser, reflektion och kunskapsmöten mellan och med länets invånare. Detta för att uppnå en positiv arrangörs-, publik- och deltagarutveckling.

En väl fungerande kulturell infrastruktur, ett mångsidigt och varierat kulturutbud och möjligheter för länets kulturskapare och invånare att undersöka och utveckla sin kreativitet, är en förutsättning för institutionens utveckling och tillväxt. Därför ges professionella kulturskapare med starka angelägna och formmässiga idéer utrymme att skapa i de olika konstformerna i regionala, nationella eller internationella samarbeten. Verksamheten fortsätter att utgöra en kraft för det fria kulturlivet, med syfte att skapa arbetstillfällen för professionella kulturskapare samt stärka konstformernas utveckling.

Övergripande aktiviteter samtliga konst och verksamhetsområden 2025

- Implementera beslutade processer inom barnrättsperspektivet i verksamheten.
- Arbeta för kontinuitet i mötet med nationella minoriteter.
- Skapa ett jämställt scenkonstutbud för alla länets invånare.
- Verka för nationell och internationell samverkan.
- Uppdaterade förutsättningar för skolverksamheten.
- Fasta spelplatser i hela länet.
- Fleråriga överenskommelser med länets kommuner om hela Scenkonst Sörmlands publika verksamhet.
- Publik- och produktionsutveckling för en kvantitativt större publik.

4.2.1 Professionell dans-, teater- och musikverksamhet

4.2.1.1 Dans och cirkus

Sörmland är ett län med få stora scener för dans. Scenkonst Sörmland arbetar därför innovativt med dansens språk och uttryck till både form, storlek på föreställningar, det platspecifika samt innehåll. Genom omvärldsanalyser och noggrant målgruppsarbete nås den dansovana publiken. Övriga offentliga platser blir inkörporten för publika möten för en konstform med kroppen i centrum. Samverkan med aktörer som arbetar i områden där inga etablerade scener finns liksom där lokala satsningar på dans initierats är en väsentlig del i den regionala ambitionen att stärka dansen som konstform. Koreografer

erbjuds möjligheter till samverkan med främjandeverksamheten, för förståelse om vad som är angeläget för den platsspecifika publiken.

Möjligheter kan utvecklas för bred samverkan över flera år där arbetet med en specifik genre i residens innebär test av olika arbetssätt och idéer, ett undersökande arbete där dansen kan förändras med spelplatsen. Internationella koreografer anlitas för att ge perspektiv som skapar utblick och konstnärlig förnyelse för publiken. Uthållighet och metodutveckling bygger långsamt upp förtroendet och ökat intresse hos invånarna. Den förmedlade och uppsökande verksamheten inom skol- och äldreomsorgen utvecklas inom sin målgruppsanpassning.

Utökad samverkan med nya samarbetspartners och andra institutioner för att bygga en ny, större publik.

Särskilda prioriteringar 2023 – 2026

- Bygga publik metodiskt och långsiktigt och utveckla arbetssätt för att nå ny publik via dialog och samverkan
- Nya format och spelplatser för ny publik och nya målgrupper
- Relevans för fler genom inkludering och fler identiteter på scen
- Hållbara nätverk för dansutveckling och professionellt utövande
- Samverkan och samarbeten regionalt och nationellt.

Aktiviteter 2025

- Arbeta med omvärldsanalys och riktat målgruppsarbete.
- Bjuda in nationella och internationella koreografer för nya perspektiv och konstnärlig förnyelse.
- Utveckling av dans i prioriterade områden.
- Utveckla dansens många uttrycksformer mot olika målgrupper i olika format, och med olika samarbetspartner som en process över flera år.
- Genomföra gästspel och samarbete med internationell och nationell utblick.

4.2.1.2 Teater

Teatern har en återkommande publik i länet. Utvecklingen av teater i prioriterade områden förstärks för att skapa relevans genom upphovspersoner med erfarenhet och kunskap om målgruppen. Nya dramatiker får uppdrag att skriva om företeelser och skeenden i vår samtid som möter publiken på deras arenor med en representation som speglar invånarna på platsen. Samverkan med nya samarbetspartners och andra institutioner för att bygga en ny, större publik. Målmedveten kontinuitet i turnerandet och med att utveckla specifika spelplatser över flera år för att bygga en mångfaldig publik. Konstnärlig utveckling skapas i mötet med främjandeverksamheten. Den förmedlade och uppsökande verksamheten inom skola och äldreomsorgen utvecklas i sin målgruppsanpassning och med ambitionen att även möta sin publik utanför skoltid och omsorgsramar.

Särskilda prioriteringar 2023 – 2026

- Nå ut till ny publik genom medvetna angelägna val, relevanta för spelplats och målgrupp, och ny dramatik för utvalda målgrupper
- Samverkan och samarbete regionalt och nationellt
- Skapa kontinuitet och långsiktighet genom dialog och samverkan med mottagarna utifrån fördjupade konstnärliga processer.

Aktiviteter 2025

- Utveckla verksamhet i prioriterade områden.
- Beställa ny dramatik för prioriterade områden och landsbygd som speglar samtiden.
- Samarbeta med andra närliggande län och dess institutioner.
- Utveckla gästspelsverksamheten.
- Samarbeta med andra konstarter och konstformer i produktion.

4.2.1.3 Musik

Musiken kan upplevas på olika arenor i olika format. Samverkan med olika arrangörer i den offentliga verksamheten skapar relevans för publiken. De nationella nätverken möjliggör internationella akter, turnésamarbete och erfarenhetsutbyte. Beställning av ny och nutida musik utvecklar konstarten och är viktigt för samtliga genrer. Musikresidens som plattform för musikaliskt arbete är en möjlighet till innovativt skapande för artister och nya musikaliska möten för publiken. Det större konsertformatet för kammarmusikpubliken presenteras under året i samarbete med teaterverksamheten. Den förmedlade och uppsökande verksamheten inom skol och äldreomsorgen utvecklas i sin målgruppsanpassning. Samverkan med nya samarbetspartners och andra institutioner för att bygga en ny, större publik.

Särskilda prioriteringar 2023 – 2026

- Dialog och samverkan i fördjupade processer för nya möten med relevanta genrer för ny publik
- Utveckla och påvisa olika format för musikupplevelser i samverkan
- Utveckla den uppsökande verksamheten för nya målgrupper genom deltagande, kunskapsutveckling och dialog.

Aktiviteter 2025

- Utveckling av produktion med kammarensemble i samarbete inom verksamhetens konstarter.
- Utveckla musikalisk digital produktion, i nationella och internationell kontext.
- Utveckla nya format inom musikresidens.
- Utveckling av fasta arrangemangsplatser inom musikgenrer.
- Utveckla verksamhet i prioriterade områden.

4.2.2 Filmkulturell verksamhet

Verksamheten följer konstområdet som är i ständig utveckling avseende var och hur film upplevs och skapas. Främjandeverksamheten ger särskild uppmärksamhet åt barnfilmen som ett led i att ytterligare förstärka institutionens fokus på barn och unga. Inom stödet för filmskapande lyfts och förstärks också möjligheterna till att stödja nya berättelser för barn och unga. Deltagandet i nationella och internationella nätverk intensifieras för att ge länets filmsektor större möjlighet att ta del av utvecklingsarbeten och ny kunskap ur ett bredare perspektiv. De länsövergripande nätverken för filmkunnighetens utveckling i länet formaliseras för stabilitet och kunskapsdelning.

Särskilda prioriteringar 2023 – 2026

- Samverkan för utveckling av filmkunnighet med stöd i nationella och internationella nätverk
- Utveckling av stabila nätverk till förmån för barnfilm som kan ses, upplevas och utvecklas
- Konstnärlig utveckling för filmskapare

Aktiviteter 2025

- Internationellt nätverksarbete och gränsöverskridande regionsamarbete för att regionalt stärka filmkunnigheten för, med och av barn och unga.
- Utgöra en central part i den nationella utvecklingen av film för barn och unga genom att kvalitetsutveckla och genomföra manusresidens inom barnfilm.
- Kvalitetsutveckla gränsöverskridande regionsamarbete avseende talangutveckling och nätverk för unga talanger.
- Utveckla möjligheterna till relevant och strategisk utbildning och kursverksamhet inom film i samarbete med regionens folkhögskolor.

4.3 Sörmlands museum

4.3.1 Regional museiverksamhet inklusive kulturmiljövård

Verksamheten 2025 genomförs via utställningar inne, ute och på webben, pedagogiska program för skolor och allmänhet, kurser, seminarier och rådgivning liksom samlingsförvaltning (insamling, dokumentation, registrering och arkivering) och utveckling av Berättande magasin.

Kulturmiljöverksamheten utför antikvariska uppdrag liksom projekt. Kurs- och programverksamhet inom byggnadsvård och hantverk/slöjd med fokus på hållbar utveckling genomförs.

Utomhusutställningen Historien i Sörmland finns på ett antal ställen i länet, ett av flera samarbeten med hembygdsföreningar. Fast kulturhistorisk verksamhet bedrivs på Nynäs slott, vid Malmahed i Malmköping och i Kungstornet i Nyköping och i Oxelösund.

Inom tema mathantverk belyses samtida och historiska mattraditioner, produktion och konsumtion, en kunskap som museet vill förmedla på olika sätt, bland annat i museets restaurang. Restaurangdriften, sedan 2018 ett projekt inom museet, är under analys.

Sörmlands museum bevakar aktuell forskning och samverkar med lärosäten, och har öppet studierum och bibliotek för forskning.

Prioriteringar inbegriper att fler invånare i länets kommuner ska delta i museets verksamheter. Erbjudandet till barn och unga förstärks i hela länet såväl som i museibygnaden, bland annat genom ett pilotprojekt där skolor erbjuds program på museet med resor bekostade med hjälp av externa medel. Museet utvecklar tillgängligheten på fysiska och digitala platser löpande. Digitaliseringen av samlingarna fortsätter och är grundläggande för en långsiktig samlingsförvaltning samt möjliggör interaktion och individens ökade möjlighet till upplevelse och lärande.

Världsläget efter pandemi och pågående krig har givit ett nödvändigt fokus på arbete med beredskapsfrågor för samlingarna. Här följer och deltar museet i det regionala och nationella utvecklingsarbetet.

Särskilda prioriteringar 2025 – 2026

- Erbjudna kulturupplevelser till fler invånare, i synnerhet barn och unga
- Utveckla och stärka digitalt utbud och digital liksom analog förmedling med interaktion inom museets olika verksamhetsområden
- Ha hållbarhet som ledord för produktion, arbetssätt och innehåll.

Aktiviteter 2025

- Utomhusutställningen Bilder som berättar har temat Arbetsliv och visas på fem orter under sommaren. Museets utbud av pedagogiska program, vandringsutställningar, studielådor och minnesutställningar erbjuds kommunerna. för både medborgare och turister. Museet deltar i arbetet med platsens betydelse för Sörmlands utveckling.
- Diskussionen om skyltprogram återupptas med Eskilstuna stadsmuseum och Eskilstuna kommun när de är redo.
- 2022-års särskilda projekt för digitalisering fortsätter i liten skala.
- Under året genomförs bland annat en utställning om Cosplay, det första svenska modeundret Ripsa samt en utställning om sörmländska öden under Andra Världskriget med anledning av 80-årsjubileet av krigsslutet.
- Museets Berättande magasin vidareutvecklas så att samlingarna blir fortsatt tillgängliga och användbara.
- En mindre Nordiska kompaniet-utställning kommer att byggas som en del av Historiska ögonblick samt Berättande magasin. Insatsen är till största delen externt finansierad.

4.3.2 Bild och form

Den regionala bild- och formverksamhetens uppdrag utgår från:

- En främjandedel som bidrar till en funktionell och vital infrastruktur för området

- En producerande del för utställningsarbete på museet och i samarbetsprojekt i och utanför länet
- Ett aktivt arbete med pedagogisk verksamhet inom området.

Främjandedelen har i uppdrag att på olika sätt ge stöd till och främja yrkesverksamhet och professionella kulturskapare genom projekt och utbildningar, nätverk, Artist in Residence-verksamhet med mera. Den producerande delen har i uppdrag att bidra till utveckling genom utställningsproduktion och omvärldsbevakning. En ny konstcurator börjar hösten 2024 och kommer att arbeta långsiktigt med bild- och formområdet.

Arbetet bedrivs i samverkan med museets övriga verksamhet, med aktörer i länets kommuner samt i regionala och interregionala projekt.

I museiparken produceras under året en miljö för barn som är upplevelsebaserad med kulturhistoria och kulturmiljö som utgångspunkt.

Inom museet finns även museipedagoger med speciell inriktning mot bild och form samt slöjd.

Särskilda prioriteringar 2025 – 2026

- Utveckla och erbjuda kulturupplevelser och eget skapande för fler invånare, i synnerhet barn och unga
- Arbeta med att stärka professionella kulturskapares villkor inom området
- Inkludera relevanta samtida frågor för ett demokratiskt och hållbart samhälle i verksamheten.

Aktiviteter 2025

- Som en del i satsningen på barn och unga ingår i vandringsutställningen Manderkiosken och pedagogiska verksamhet i hela länet. Den regionala konstbiennalen Kurioso fortlöper med aktiviteter för barn och unga samt fortbildning för konstpedagoger. Eget skapande utgör grunden för bild- och formpedagogernas familjeverksamhet i länet och på museet.
- Under året arrangeras konstutställningar med bland annat Sonja Berlin, Tore Berger och Johan Thurffjell.
- Under 2025 fortsätter Bild- och formakademin en kurs- och utbildningsverksamhet för konstnärer som ger möjlighet till utkomst, nätverkande och vidareutbildning.
- Utställningstorget ger fortsatt möjlighet till bland annat konstskolor att ställa ut.

4.3.3 Hemslöjdsfrämjande verksamhet

Verksamheten har som syfte att främja och stärka kunskapen inom slöjd- och hantverk samt inspirera till eget skapande utifrån kunskapsförmedling samt materiellt- och immateriellt kulturarv. Konsulenterna har särskilda näringspolitiska uppdrag att främja yrkesverksamhet och stödja de professionella utövarna.

I uppdraget ligger också att koppla slöjden till angelägna frågor som Agenda 2030, integration och folkhälsa.

Det finns två inriktningar, mot textil och mot trä och metall, liksom museipedagoger med specialkompetens för slöjd samt bild och form.

Målgrupper är barn och unga, professionella slöjdare och hantverkare, hobbyslöjdare, pedagoger samt en slöjdintresserad allmänhet.

Främjande sker via kurser och workshops med särskilda aktiviteter för barn och unga, utställningar, fortbildning och seminarier. Vid programverksamheten anlitas ofta yrkesverksamma slöjdare för att stärka näringen och säkra hög kvalitet.

Samverkan sker på regional och nationell nivå.

Särskilda prioriteringar 2025 – 2026

- Med analog och digital verksamhet inspirera länets invånare till hantverkande, i synnerhet barn och unga
- Lyfta slöjd och hantverk som kulturområde
- Stärka professionella kulturskapares villkor
- Ha hållbarhet som ledord för produktion, arbetssätt och innehåll.

Aktiviteter 2025

- Samarbeta med andra främjare och konsulenter i länet bland annat kring Skapande skola. Fortsätta samarbetet med hemslöjds konsulenter i andra län i olika konstellationer, bland annat i en barn-ung grupp för att samverka med kulturskolor samt med annan barn- och ungdomsverksamhet.
- Fortsätta arbetet där länets slöjdare och hantverkare inspireras av våra samlingar för att ta fram förslag till nya produkter till museibutiken. Bedriva feriefortbildningar för slöjdlärare.
- Kurser, crafterwork och seminarieverksamhet genomförs i de flesta av länets kommuner liksom i museets verkstäder. Fortsatt samverkan inom femlänssamarbetet med andra konsulenter. Fortsatt verksamhet inom Textilakademien och Täljakademien.
- Samverka med civilsamhället genom olika föreningar, bland annat Hemslöjdsföreningen Sörmland. Flera vandringsutställningar inom ämnesområdet är tillgängliga under verksamhetsåret.
- En utställning av och med en av landets främsta brickväverskor – Sonja Berlin.

Aktiviteter 2025 inom gemensamma intresseområden

Tillsammans med Hållbar Regional utveckling och Länsstyrelsen har Sörmlands museum tagit fram en plattform för arbetet med kulturarv i Sörmland. Avsiktsförklaringen är tänkt som ett stöd i arbetet och har en nära koppling till Sörmlandsstrategin, Kulturplan

Museet, har främst via kulturmiljöuppdraget, fortsatt samverkansarbete med bland annat Länsstyrelsen och Hållbar regional utveckling. Museet deltar i arbetet med platsens betydelse för Sörmlands utveckling. Museet arrangerar träffar där nyanlända får slöjda i äldre tekniker och besöka fornlämningar i sin hemort.

Fortsatt sker översättningar till det i Sörmland mycket vanliga minoritetsspråket finska.

Museets utbud översätts i allt högre grad till andra språk och säkerställer att det digitala utbudet är textat, översatt och syntolkat där detta är möjligt. Programverksamheten erbjuder ett brett och varierat utbud med musik, dans, teater. Museet samarbetar med länets kommuner utöver nära arbete med Biblioteksutveckling, Scenkonst Sörmland och Nynäs slott inom regionen.

4.4 Biblioteksutveckling

Den regionala biblioteksverksamheten i Sörmland, Biblioteksutveckling Sörmland, har tre uppdrag som i viss mån överlappar varandra: biblioteksutveckling, litteraturutveckling och läsfrämjande. Verksamheten är en del av det allmänna biblioteksväsendet och lyder därmed under Bibliotekslag (2013:801).

Biblioteksutveckling Sörmland arbetar strategiskt och systematiskt med innovation och metoder med användaren i fokus för hållbara effekter och mål. Insatser kan ske vid ett enstaka tillfälle eller återkommande, i längre processer eller som projekt, men alltid i samverkan med andra intressenter och målgrupper på lokal, regional, nationell eller internationell nivå.

Verksamheten har kontor huvudsakligen i Nyköping, men verkar ofta på andra platser runt om i Sörmland.

4.4.1 Biblioteksutveckling Sörmland

Uppdraget biblioteksutveckling innebär att stärka och främja folkbibliotekens kvalitet, verksamhets- och kompetensutveckling samt samverkan. Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Omvärlden förändras i snabb takt och påverkar både de människor som bibliotek finns till för och de som arbetar där. Även om kunskap och kompetenser består, behöver dessa ständigt uppdateras och byggas på. För att kunna göra relevant verksamhet som spelar en roll i människors liv behöver folkbiblioteken ha både arbetssätt och den kompetens som krävs för att ligga steget före. Förmåga till strategiskt förhållningssätt både i förhållande till hur man arbetar med uppdraget, hur man prioriterar relaterat till de resurser som finns att tillgå och hur man arbetar med kompetensutveckling och kollegialt lärande är därför avgörande. Biblioteksutveckling Sörmland arbetar med att stärka folkbibliotekens förmåga till detta utifrån lokala förutsättningar och mål.

Särskilda prioriteringar 2023 – 2026

- Stärka samverkan och samordning mellan folkbiblioteken utifrån förändrade behov och beteenden i samhället, i och med den pågående digitala transformationen
- Användarcentrerade metoder för hållbar utveckling och innovation
- Insatser som leder till ökad likvärdighet och tillgänglighet i folkbibliotekens utbud och service.

Aktiviteter 2025

- Stärka folkbibliotekens förmåga att arbeta strategiskt med uppdrag, samverkan och kollegialt lärande i nära dialog med folkbibliotekschefer.
- Utforska samskapande och metoder för delaktighet tillsammans med folkbiblioteken och andra aktörer för att främja tillgängliga och inkluderande bibliotek.
- Möjliggöra nätverksträffar och fortbildning för biblioteksmedarbetare för att öka kompetens kring mediestrategiskt arbete, medie- och informationskunnighet och ny teknik så som virtuell verklighet (VR) och artificiell intelligens (AI).
- Stötta och stärka bibliotekens arbete för ett hållbart Sörmland, med särskilt fokus på det lokala i det globala, öppna data, Wikipedia och digital delaktighet.
- Utforska och erbjuda metodstöd till kommuner i arbetet med kommunala biblioteksplaner.

4.4.2 Litteraturutveckling

Litteraturutveckling innebär att stärka och främja det litterära ekosystemet i Sörmland. Ekosystemet innefattar såväl etablerade som möjliga blivande författare och skribenter, förlag och arrangörer av litterära evenemang med flera.

Idag finns en stor spännvidd i den litterära utgivningen med mindre möjlighet än tidigare att leva på traditionell utgivning samtidigt som möjligheten till egenutgivning ökat, vilket tillsammans med hybridförlag utmanar tidigare givna gränsdragningar mellan professionalism och amatörskap.

En praktik inom litteraturutveckling som under de senaste åren prövats runtom i landet är litteraturkritik och redaktörskap. Begreppet kritik används här i betydelsen att läsa en text på djupet, förstå och tolka, samt svara publikt, vilket främjar det gemensamma offentliga samtalet. Kritik kan i den meningen också kopplas till begrepp som medie- och informationskunnighet samt det demokratiska samhällets utveckling.

Biblioteksutveckling Sörmland har ett samordnande och utvecklande arbetssätt som väver samman nätverk, regionala och nationella, med lokala och individuella initiativ. Fokus är kvalitet och nyskapande. Målsättningen är att arbeta på ett transparent och inkluderande sätt samt att det stöd som verksamheten ger är relevant och anpassat för mottagaren.

Särskilda prioriteringar 2023 – 2026

- Samverkan med och mellan olika aktörer inom Sörmlands litterära ekosystem
- Stabilisera och vidareutveckla strukturer för talangutveckling, främst för barn och unga
- Öka synligheten/medvetenheten om det litterära Sörmland genom kommunikativa insatser.

Aktiviteter 2025

- Driva och vidareutveckla talangutveckling för målgrupperna unga och vuxna tillsammans med intressenter i sörmländska kommuner, andra aktörer och regioner.
- Hålla fast vid utlysningprocessen Open call som princip och koncept.
- Utforska insatser och metoder för att främja det offentliga samtalet via litteraturkritik i Sörmland.
- Samla och sprida kunskap om aktiva sörmländska författarskap i Sörmlandsbokhyllan.
- Stötta skapande och översättning av sörmländsk litteratur på andra språk än svenska, inklusive nationella minoritetsspråk.

4.4.3 Läsfrämjande

Det läsfrämjande uppdraget handlar om att ta bort hinder och skapa goda förutsättningar för läsning. Oavsett behov, språk, funktionsvariation eller ålder ska läsning vara tillgänglig på jämlika villkor. Människors möjligheter att läsa kan kopplas till livskvalitet, personlig utveckling och handlar i förlängningen om gruppers och individers möjligheter att ta en aktiv roll i det demokratiska samhället.

Läsfrämjande har nationellt varit ett prioriterat område under de senaste åren, med satsningar i form av projekt och riktade bidrag till folk- och regionbibliotek. Kunskapen om vilka behov som finns hos folkbiblioteken i Sörmland, vilka till stor del är desamma som i andra län, är god. Dessa behov är främst stärkt samsyn om uppdraget på strategisk nivå, men även mer praktisk kompetensutveckling kopplat till dubbelt prioriterade målgrupper, som exempelvis barn med funktionsvariation.

I Sörmland finns en historia av samverkan mellan folk- och regionbibliotek, barnhälsovård och förskola i syfte att främja språkutveckling för barn 0–3 år genom vuxna i deras närhet. På liknande sätt finns en historia av samverkan mellan Sörmlands museum, Scenkonst Sörmland och Biblioteksutveckling Sörmland för att skapa förutsättningar för äldres möjligheter att aktivt delta i kulturlivet och ta del av kulturupplevelser. Båda dessa inriktningar fortsätter med fokus på utvecklad samverkan och professionsöverskridande kompetensutveckling.

Särskilda prioriteringar 2023 – 2026

- Samverkan regionalt och nationellt för ökad lokal likvärdighet gällande möjligheter till läsning för alla
- Små barns språkutveckling
- Förbättrad och ökad tillgänglighet genom användarcentrerade metoder för verksamhetsutveckling och innovation.

Aktiviteter 2025

- Implementera, utveckla och förvalta resultat och insikter efter projektet Språkslottet tillsammans med barnhälsovård, folkbibliotek, förskola samt Mälardalens universitet.

- Möjliggöra kompetensutveckling och kollegialt lärande om strategiska perspektiv på det läsfrämjande uppdraget hos chefer och medarbetare på folkbiblioteken.
- Utveckla och fördjupa kartläggning av folkbibliotekens behov kopplat till läsfrämjandeuppdraget med fokus på inkludering och inflytande för bibliotekens prioriterade målgrupper.
- Anordna nätverks- och kompetensutvecklingsträffar för folkbiblioteksmedarbetare, frivilliga högläsare och läs- eller kulturombud inom Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och äldreomsorg i Sörmland.
- Erbjud kompetensutveckling i tillgängliga och inkluderande läsfrämjandemetoder som exempelvis Shared Reading, Ordet och handen och Poesigympa.

Aktiviteter 2025 inom gemensamma intresseområden

- Biblioteksutveckling Sörmland arbetar dels med att implementera och säkerställa ett barnrättsperspektiv i den egna verksamheten, dels med att stärka och stötta folkbiblioteken i detsamma. Stödet är integrerat i andra insatser.
- Biblioteksutveckling Sörmland arbetar med att stärka sin egen och folkbibliotekens förmåga att prioritera, inkludera, ge inflytande till och samskapa med nationella minoriteter och urfolket samer. Stödet är ibland fristående och ibland integrerat i andra insatser.
- Biblioteksutveckling Sörmland verkar för att synliggöra sörmländska författarskap på fler språk än svenska samt verka för ett breddat deltagande i litterära sammanhang generellt. Detta sker integrerat i olika insatser.
- Biblioteksutveckling Sörmland strävar i samtliga insatser mot att hitta ett långsiktigt hållbart tillvägagångssätt och utfall, ur social-, miljömässigt- och ekonomiskt perspektiv.

4.5 Arkiv Sörmland

4.5.1 Regional enskild arkivverksamhet

Arkiv Sörmland har sedan 2016 varit ett av de ledande länsarkiven vad gäller digitalt bevarande inom enskild och privat sektor. Flera projekt har drivits med hjälp av regionala och nationella bidrag. Erfarenheter från dessa har tagits om hand och bidragit till utvecklingen av det som nu är Enskilda e-arkivet (EEA), ett nationellt utvecklingscentrum för digitalt långtidsbevarande. Under föregående kulturplanperiod har Arkiv Sörmland, genom interregional samverkan, arbetat systematiskt och intensivt för att få till stånd ett system för långsiktigt bevarande, ett e-arkiv. Sommaren 2022 bildade Arkiv Sörmland, Föreningsarkivet Västernorrland och Folkrorelsearkivet för Uppsala län den nya föreningen Enskilda e-arkivet (EEA). Arkiven har för avsikt att vidareutveckla detta till en e-arkivcentrumbildning för den enskilda sektorn. Häri kan digitalt födda och digitalt bevarade handlingar förvaras och tillgängliggöras för en bred allmänhet.

Samverkan med länets kommuner ska ses över. Den unika sörmländska modellen behöver uppdateras så att den anpassas till samtid och framtid. Den innebär nu att

föreningars arkivhandlingar ordnas och förtecknas av Arkiv Sörmland och därefter levereras till kommunarkiven där arkivhandlingarna förvaras och tillgängliggörs. Arkiv Sörmland ska undersöka om en central arkivdepå i länet skulle kunna fungera bättre.

Företag i Sörmland kontaktar Arkiv Sörmland för att få hjälp med sin historia. Inom Arkiv Sörmlands styrelse finns sedan en tid tillbaka en företagsgrupp som initierar och leder arbetet gentemot främst industriföretag och herrgårdar i Sörmland. Intresse finns från större gods/herrgårdar att få hjälp med bevarande av handlingar.

Särskilda prioriteringar 2023 – 2026

- Interregional samverkan i avsikt att vidareutveckla e-arkiv för den regionala enskilda sektorn, en e-arkivcentrumbildning
- Digitalt bevarande
- Samverkan med länets kommuner och regionarkivet
- Tillgängliggörande av arkivhandlingar.

Aktiviteter 2025

- Driva utvecklingen av Enskilda e-arkivet (EEA) tillsammans med andra länsarkiv.
- Hålla utbildningar i digitalt och analogt bevarande och bistå Arkiv Sörmlands medlemsföreningar att arkivera sina digitala handlingar i EEA's arkiv.
- Arbeta utåtriktat med olika typer av tillgängliggörande av arkivkällor.
- Utveckla den arkivpedagogiska sidan och hänvisa till arkivkällorna i e-arkivet.
- Undersöka möjligheten till en central sörmländsk arkivdepå.

4.6 Svenskt Barnbildarkiv

4.6.1 Regional enskild arkivverksamhet

Svenskt barnbildarkiv innehåller 700 000 bilder, varav över 125 000 digitaliserade och sökbara i arkivets registreringssystem. Bildarkivet arbetar för att fler bilder görs tillgängliga och sökbara i tillförlitliga registrerings- och bevarandesystem för att möta ett ökande intresse för våra samlingar. Den nya webben, där en del av arkivets bildsamlingar finns tillgängliga, behöver därför underhållas och vidareutvecklas.

De senaste åren har barnbildarkivet ingått i ett samarbete inom forskningsprogrammet DIGARV. Genom projektet har cirka 20 000 bilder skannats och nära 10 000 bilder objektregistrerats. Utvärdering genomförs efter projektets avslut.

Stora delar av vårt kulturarv riskerar att förstöras på grund av yttre omständigheter. Därför är det viktigt att upprätta planer för hur dessa hot ska bemötas. Arbetet med dessa frågor kommer prioriteras av Svenskt barnbildarkiv, liksom av många andra kulturarvsinstitutioner.

Särskilda prioriteringar 2023–2026

- Utveckla barns och ungas deltagande i arkivverksamheten
- Främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas
- Främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan.

Aktiviteter 2025

- Vidareutveckla sökmöjligheter och informationsflöden på Svenskt barnbildarkivs nya webbplats.
- Ta fram utvärderingsrapport och redovisning av det fyraåriga DIGARV-projektet.
- Arbeta med katastrof- och krishanteringsplaner.
- Genomföra nya insamlingar på aktuella teman.

4.7 Regionalt kulturstöd

Kultur & Utbildning arbetar med kulturområdes- och organisationsövergripande kulturstöd i linje med den fastställda kulturplanen, kultursamverkansförordningen och de nationella kulturpolitiska målen för att stärka upp infrastrukturen i den sörmländska kultursektorn. Detta är en del av det reguljära uppdraget och delfinansieras sedan 2024 av statliga medel inom kultursamverkansmodellen.

Målgrupperna för arbetet är fria kulturaktörer inom privat och idéburen sektor och offentliga kulturaktörer inom kommunal och regional kulturverksamhet. Arbets sättet är användardrivet och flexibelt för att snabbt kunna möta behoven hos målgrupperna. Samverkan är metoden för att såväl tydliggöra stärkande insatser för den kulturella infrastrukturen som för att arbeta effektivt och för att förvalta resurser. Möjligheter för samverkan sker via bland annat nätverk, uppsökande arbete och omvärldsbevakning. Arbetet syftar till att bidra till ett levande kulturliv i hela Sörmland som möjliggör mer kultur till fler och samtliga aktiviteter knyter an till detta.

Stöttning av de fria kulturaktörerna görs genom bland annat, men inte uteslutande, rådgivning, stipendier och bidrag och kunskapshöjande insatser. Tillsammans med de offentliga kulturaktörerna från kommun och region stärks den kulturella infrastrukturen genom kontinuerligt återkommande nätverksträffar som forum för kunskapsdelning och erfarenhetsutbyte. En angelägen del är också det ekonomiska stöd till kulturlivet i länet i form av verksamhets-, organisations- och utvecklingsbidrag som lämnas till kulturaktörer, folkbildningen och friluftorganisationer i länet. Det liksom kulturstipendierna utgör ett viktigt bidrag till att skapa förutsättningar, engagemang och intresse för att fortsätta vara och bli en del av kulturen i Sörmland.

Under året fortsätter också arbetet med att stärka kopplingen till andra politikområden där bland annat samarbetet med Hållbar Regional Utveckling kring exempelvis kulturella och kreativa branscherna, civilsamhället, strategi och analys, folkhälsa, barn och unga och regionens bidragsgivning fortsätter att utvecklas i linje med tidigare fattade politiska beslut.

Inom stödarbetet ligger ett strategiskt perspektiv för att kunna utveckla verksamhet, uppdrag och skapa ett brett anslag på uppdraget. Här innefattas också ett lärande av andra aktörer, med tyngdpunkt nationellt. Under nästa år behöver arbetet med en ny kulturplan för Sörmland påbörjas.

Aktiviteter 2025

Utifrån ovanstående kommer nedanstående aktiviteter att genomföras under 2025. I samtliga aktiviteter finns ett kulturområdes- och organisationsövergripande fokus. Samverkan sker med lämpliga samverkansparter i aktiviteterna.

- Genomföra kulturfrämjande, nätverkande och kunskaphöjande aktiviteter för fria kulturlivet. Facilitera nätverk med offentliga kulturaktörer i syfte att dela kunskap och stärka den kulturella infrastrukturen.
- Utveckla samarbetet med andra politikområden.
- Undersöka möjligheterna för att mäta effekterna av arbetet med olika typer av kulturstöd.
- Initiera arbetet med att ta fram en ny kulturplan för Sörmland avseende arbetssätt och struktur.
- Samordna Region Sörmlands medverkan i Folk och Kultur.

4.8 Unga kulturyttringar – rätt och möjlighet till kultur

Med utgångspunkt i Barnkonventionen, de nationella kulturpolitiska målen och regionala styrdokument genomförde Kultur & Utbildning ungculturenkäter 2014 och 2021. Syftet med ungculturenkäten är primärt att fånga upp vilka kulturaktiviteter som sörmlänningar i ålder 16 – 26 år ägnar sig åt på fritiden, samt att identifiera kulturyttringar som idag tangerar de regionala och statliga kulturuppdragen och som ännu inte är etablerade inom offentlig bidragsgivning.

Det fortsatta arbetet handlar om att säkerställa målgruppens möjligheter till kulturell delaktighet, ta vara på redan inkomna förslag och idéer och kontinuerligt inhämta aktuell information om målgruppens kulturvanor på fritiden.

Särskilda prioriteringar 2023 – 2026

- Tematiska fokusgruppsarbeten utifrån inkomna förslag från enkätresultaten ersätts med ny informationsinhämtning
- Metodutveckling för att säkra allas rätt till kultur med särskilt fokus på utsatta grupper bland unga
- Fördjupa kunskapen om digital kontra analog kultur, streamad kultur kontra live-kultur och kultur som är ”både och”, samt om ekonomins betydelse för det kulturella deltagandet hos unga.

Aktiviteter 2025

Digitalt berättande används som metod för ny informationsinhämtning. Metoden innebär att deltagarna går från idé, manusskrivning, inspelning, redigering till att visa respektive publicera en färdig film. Den egna berättarrösten ligger som grund och till det skapar deltagarna bilder, foton, rörligt filmat material. Resultatet blir ett tidsdokument där målgruppen med egna ord berättar om sina kulturvanor, själv äger processen och samtidigt får lära sig mer om filmmediet.

- I samarbete med Film i Sörmland planeras och genomförs i ett första steg en förstudie.

- En utvärdering av förstudiens resultat genomförs tillsammans med kommunerna Nyköping, Flen och Eskilstuna.
- Erfarenheter från förstudie och utvärdering ligger till grund för en treårig projektansökan i samverkan med länets kommuner.

5 Regional utveckling och kultur

Det ständigt pågående arbetet med, och diskussionen kring, förhållandet mellan konstens och kulturens värde i sig själv och dess betydelse för samhällslivet generellt finns också i Sörmland. Båda delar har betydelse för människors liv och samhällsutvecklingen. Konst och kultur är viktigt för människors hälsa och livskvalitet och bidrar till såväl upplevelser som val av boendeort och arbete genom sin påverkan på boendemiljöer och en plats attraktivitet. Konst och kultur kan också vara en arena för integration och social hållbarhet och bidrar med kompetens och bildning i samhället.

Konst och kultur är också med sitt egenvärde av betydelse för regional utveckling och samhällsbyggandet. En kulturdriven samhällsutveckling, i stad och landsbygd, kan skapa andra förutsättningar och möjligheter för attraktivitet, meningsfullhet, boende och tillgänglighet till samhällsfunktioner.

De senaste åren har uppdraget att samverka inom det regionala utvecklingsarbetet och den regionala kultur- och utbildningsverksamheten utvecklats, både strukturellt och innehållsmässigt. Nya stöd och utvecklingsformer har etablerats, utbildningsinsatser och nätverksbyggande över samhällsområden genomförts, och kompetens och kunskapsområden bättre tagits tillvara över verksamhetsområdena. Det finns ett uppdrag att fortsätta utvecklingen för ett bättre resursutnyttjande, vilket kommer att vara av vikt de kommande åren.

Aktiviteter 2025

- För ett utvecklat arbetssätt med yrkesverksamma aktörer inom Kulturella och Kreativa Branscher i Sörmland, ska en fortsatt samverkan kring bland annat kunskapssatsningar, plattformar och stödfunktioner genomföras.
- Vidareutveckla stödformer och bidrag för att främja ett innovativt förhållningssätt till kultur, både för egen del och som samhällspåverkande verksamhet.
- Arbeta för att konst och kultur ska förstås, ses som och bidra som en angelägen del i regional utveckling.
- Genom samverkan i olika former med nationella och internationella aktörer bredda perspektiven och utveckla verksamheterna, och därmed bidra till länets attraktivitet.
- I arbetet med regionens närvaro och deltagande i Folk och Kultur lyfta kulturens samhällsbetydelse.

Datum
2024-08-29

Dnr
KFN.2024.29

OXL2
621
v 1.0
2007-
03-13

Kultur- och fritidsförvaltningen

Kultur- och fritidsnämnden

Sammanträdesdagar 2025

1. Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämndens beslut
Sammanträdesplan för 2025 fastställs.

2. Sammanfattning

Ett förslag till sammanträdesdagar 2024 har tagits fram. Sammanträdena är anpassade efter mål- och budgetprocessen och ekonomiska uppföljningar.

Förslag till sammanträdesdagar 2025 för Kultur- och fritidsnämnden är:

Torsdag 27 februari

Torsdag 24 april

Tisdag 20 maj

Onsdag 17 september

Tisdag 18 november

Tisdag 9 december

Tidpunkt för sammanträdena är 13.15.

Beslutsunderlag

Förslag till sammanträdesdagar 2025.

Anders Magnusson
Förvaltningschef

Agnetha West
nämndsekreterare

Beslut till:

Kultur- och fritidsförvaltningen (för kännedom)

Tidplan 2025

Januari		Februari		Mars		April		Maj		Juni		Augusti		September		Oktober		November		December	
1 O	Nyårsdag	1 L		1 L		1 T		1 T	1:a maj	1 S		1 F		1 M		1 O		1 L		1 M	
2 T		2 S		2 S		2 O	Kf	2 F		2 M		2 L		2 T		2 T		2 S		2 T	
3 F		3 M		3 M		3 T		3 L		3 T		3 O		3 O		3 F		3 M		3 O	
4 L		4 T		4 T		4 F		4 S		4 O		4 M		4 T		4 L		4 T		4 T	
5 S		5 O		5 O		5 L		5 M		5 T		5 T		5 F		5 S		5 O		5 F	
6 M	Trettondagen	6 T		6 T		6 S		6 T		6 F	Nationaldag	6 O		6 O		6 M		6 T		6 T	
7 T		7 F		7 F		7 M		7 O	Kf	7 L		7 T		7 T		7 T		7 F		7 S	
8 O		8 L		8 L		8 T		8 T		8 S	Pingst dagen	8 F		8 M		8 O	Ks	8 L		8 M	
9 T		9 S		9 S		9 O		9 F		9 M		9 L		9 T		9 T		9 S		9 T	Kfn
10 F		10 M		10 M	Ksau	10 T		10 T		10 T		10 S		10 O	Kf	10 F		10 M		10 O	Kf
11 L		11 T		11 T		11 F		11 L		11 O	Kf	11 M		11 T		11 T		11 T		11 T	
12 S		12 O	Kf	12 O		12 L		12 M		12 T		12 T		12 F		12 S		12 O		12 F	
13 M		13 T		13 T		13 S		13 T		13 F		13 O		13 L		13 M		13 T		13 L	
14 T		14 F		14 F		14 M	Ksau	14 O		14 L		14 T		14 S		14 T		14 F		14 S	
15 O		15 L		15 L		15 T		15 T		15 F		15 F		15 M		15 O		15 L		15 M	UN
16 T		16 S		16 S		16 O		16 F		16 M	Msn	16 L		16 T		16 T		16 S		16 T	
17 F		17 M		17 M		17 T		17 L		17 T		17 S		17 O	Kfn	17 F		17 M	Ksau	17 O	Msn
18 L		18 T		18 T		18 F	Långfredag	18 S		18 O		18 M	Ksau	18 T		18 L		18 T	Kfn	18 T	
19 S		19 O		19 O	Ks	19 L	Påskafton	19 L	Ksau	19 T		19 T		19 F		19 S		19 O	Msn	19 F	
20 M	Ksau	20 T		20 T	B/o-dag	20 S	Påskdagen	20 T	Kfn	20 F	Midsommarafton	20 O		20 L		20 M		20 T		20 L	
21 T		21 F		21 F		21 M	Annandag påsk	21 O	Msn	21 L	Midsommardagen	21 T		21 S		21 T	Msn *)	21 F		21 S	
22 O		22 L		22 L		22 T	Msn	22 T		22 S		22 F		22 M		22 O	Kf	22 L		22 M	
23 T		23 S		23 S		23 O	Ks	23 F		23 M		23 L		23 T	Msn	23 T		23 T		23 T	
24 F		24 M	UN	24 M		24 T	Kfn	24 L		24 T		24 T		24 O	UN	24 F	Von *)	24 M	UN	24 O	Julafton
25 L		25 T	Msn	25 T		25 F		25 O		25 O		25 M	Msn	25 T		25 L		25 T		25 T	Juldagen
26 S		26 O	Von	26 O	Msn *)	26 L		26 T	UN	26 T		26 T	Von	26 F		26 S		26 O	Ks *)	26 F	Annandag jul
27 M		27 T	Kfn	27 T	Von *)	27 T		27 T	Von	27 F		27 O	Ks*)	27 L		27 T		27 T	Von *)	27 L	
28 T	Msn	28 F		28 F		28 M	UN	28 O	Ks *)	28 L		28 T		28 T		28 T		28 F		28 S	
29 O	Ks*)			29 L		29 T	Von	29 T	Kristihimmelsfärd	29 S		29 F		29 F		29 O		29 L		29 M	
30 T				30 S		30 O		30 F		30 M		30 L		30 T	Ksau	30 T		30 S		30 T	
31 F				31 M				31 L				31 S				31 F				31 O	Nyårsafton

 Bokslut

 *) Heldag

 Budgetuppföljning mars

 Budgetuppföljning april

 Delår

 Budgetuppföljning oktober

 Verksamhetsplan

 Mål och budget

Kultur- och fritidsnämnden

Sammanträdesdatum

2024-09-17

(6)

Dnr KFN.2024.2

Delgivningar

Kultur- och fritidsnämndens beslut

Delgivningarna läggs till handlingarna.

Delges:

Revisorerna

2024-08-27

Förstudie av kommunens interna kontroller för att motverka välfärdsbrott

Revisorerna

Till:
Kommunstyrelsen,
Kultur- och fritidsnämnden,
Vård- och omsorgsnämnden,
Styrelsen i Kustbostäder i Oxelösund AB

För kännedom:
Kommunfullmäktige

Förstudie av kommunens interna kontroller för att motverka välfärdsbrott

EY har på uppdrag av Oxelösunds kommuns förtroendevalda revisorer genomfört en förstudie i syfte att kartlägga hur vård- och omsorgsnämnden, kultur- och fritidsnämnden samt det kommunala bolaget Kustbostäder i Oxelösund AB säkerställer tillräckliga interna kontroller för att förebygga, upptäcka och utreda välfärdsbrottslighet i verksamheten. Förstudien har avsett verksamhetsområdena personliga assistans, ekonomiskt bistånd, föreningsbidrag. Kustbostäders verksamhet har kartlagts med avseende på avtalsuppföljning och uthyrning av kommunala bostäder.

Kartläggningen visar att det inte finns ett aktivt och uttalat arbete för att förebygga, upptäcka och utreda välfärdsbrottslighet och oegentligheter i kommunen. Det saknas upprättade mål med bäring på välfärdsbrottslighet och andra oegentligheter, och konsekvensen är att området inte är tillräckligt prioriterat inom nämnderna och Kustbostäder. Det syns bland annat genom att det inte genomförs några kompetenshögande insatser för att motverka välfärdsbrottslighet.

Vad gäller personlig assistans inkluderas inte skrivelser om fusk eller utredning av misstänkta oegentligheter i rutiner och processbeskrivningar. Inom Kustbostäder finns etablerade arbetssätt och metoder för att utreda misstanke om felaktigheter vid uthyrning, däremot är processerna för att kontrollera och utreda personberoende eftersom det saknas fastställda dokument och rutiner. Kustbostäder genomför kontrollaktiviteter av leverantörer som kan förebygga fusk i upphandlingsprocessen. Det saknas dock dokumenterade rutiner hur avtalen ska riskklassificeras och vilka kontroller som ska genomföras vid avtalsuppföljning. Även vad gäller föreningsbidrag saknas rutiner som inkluderar risken för bidragsfusk. Däremot möjliggör kontrollmoment i ansökningsprocessen och vid uppföljning att fusk kan upptäckas. Vi noterar dock att enheten ekonomiskt bistånd har ett aktivt och uttalat arbete mot välfärdsbrottslighet med upprättade processer, riktlinjer och rutiner.

Det är endast Kustbostäder som har inkluderat risken för välfärdsbrott och andra oegentligheter i sin riskanalys. Varken vård- och omsorgsnämnden eller kultur- och fritidsnämnden har värderat riskerna för välfärdsbrott inom respektive verksamhetsområde. Vidare sker ingen specifik uppföljning eller utvärdering av nämnderna kopplat till verksamheternas kontrollområden. Utifrån förstudiens iakttagelser bedömer vi att det finns en risk för att kontrollmiljön inte är tillräckligt effektiv för att förebygga välfärdsbrott.

Revisorerna kommer att göra en bedömning om ytterligare fördjupade granskningsinsatser kan komma att bli aktuella. Iakttagelserna i förstudien är däremot så väsentliga att revisorerna bedömer det angeläget att relevanta nämnder och styrelser får del av resultatet för att kunna omhänderta detta i framtida förbättringsarbete. Av denna anledning överlämnas rapporten härmed till kommunstyrelsen, vård- och omsorgsnämnden, kultur- och fritidsnämnden och Kustbostäder AB.

Oxelösund den 27 augusti 2024

För kommunrevisorerna

Benita Vikström

Ordförande

Håkan Lindqvist

Vice ordförande

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

BENITA VIKSTRÖM

Undertecknare 1

Serienummer: 9b059a10e2b8e5[...]106b03cce0072

IP: 188.149.xxx.xxx

2024-08-28 09:36:17 UTC

Håkan Gunnar Lindqvist

Undertecknare 1

Serienummer: feb7899e36e7c9[...]4669522559898

IP: 176.10.xxx.xxx

2024-09-01 11:08:17 UTC

Detta dokument är digitalt signerat genom **Penneo.com**. Den digitala signeringsdatan i dokumentet är säkrad och validerad genom det datorgenererade hashvärdet hos det originella dokumentet. Dokumentet är låst och tidsstämplat med ett certifikat från en betrodd tredje part. All kryptografisk information är innesluten i denna PDF, för framtida validering om så krävs.

Hur man verifierar originaliteten hos dokumentet

Detta dokument är skyddat genom ett Adobe CDS certifikat. När du öppnar

dokumentet i Adobe Reader bör du se att dokumentet är certifierat med **Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>** Detta garanterar att dokumentets innehåll inte har ändrats.

Du kan verifiera den kryptografiska informationen i dokumentet genom att använda Penneos validator, som finns på <https://penneo.com/validator>

Förstudie av kommunens interna kontroller för att motverka välfärdsbrott

Oxelösunds kommun

Innehåll

1.	Sammanfattning av förstudien	2
2.	Inledning.....	3
2.1	Bakgrund	3
2.2	Syfte och frågeställningar	3
2.3	Metod och avgränsning.....	3
2.4	Utgångspunkter för kartläggning	4
2.4.1	Introduktion till COSO-modellen för intern kontroll	4
3.	Kontrollmiljön ger ingen tydlig riktning avseende välfärdsbrott.....	5
3.1	Kommunens övergripande styrdokument behandlar inte välfärdsbrott	5
3.2	Kustbostäder har identifierat att oegentligheter borde beaktas i kontrollmiljön	5
3.2.1	Kustbostäders uthyrningspolicy saknar skriftliga riktlinjer för att hantera misstänkt olovlig uthyrning.....	5
3.2.2	Uppföljning av leverantörer och tillhörande avtal fastställs på lokal nivå inom Kustbostäder	6
3.3	Inom vård-och omsorgsnämndens verksamheter sker arbetet mot välfärdsbrott lokalt	6
3.3.1	Det saknas dokumenterad styrning avseende välfärdsbrott inom personlig assistans ..	6
3.3.2	Det saknas skriftliga riktlinjer kring utredning av misstänkt bidragsbrott inom personlig assistans.....	7
3.3.3	Inom enheten för ekonomiskt bistånd är arbetet med felaktiga utbetalningar delegerat	
3.3.4	Enheten för ekonomiskt bistånd har tagit fram rutiner för arbetet mot välfärdsbrott...	7
3.3.5	Det finns en medvetenhet om risken för välfärdsbrott inom ekonomiskt bistånd	8
3.4	Riktlinjer för föreningsbidrag saknar skrivelser om bidragsbrott	8
4.	Endast Kustbostäder har värderat risker med bäring på välfärdsbrott	9
4.1	Kustbostäder har genomfört riskanalys med koppling till välfärdsbrott, motsvarande riskbedömning saknas hos nämnderna	9
5.	Det finns kontrollmoment inom Kustbostäder och nämnderna som kan motverka välfärdsbrott	9
5.1	Kustbostäder har vissa kontroller som fungerar förebyggande	10
5.1.1	Kustbostäder genomför kontroller vid misstanke om olovlig andrahandsuthyrning....	10
5.1.2	Kustbostäder genomför flertalet förebyggande kontroller för att motverka fusk vid inköp	
5.2	Vård- och omsorgsnämnden har inga gemensamma kontrollaktiviteter	11
5.2.1	Vid bedömning av personlig assistans genomförs kontroller av den enskildes behov .	11
5.2.2	Avgiftshandläggare granskar underlag inför utbetalning av assistansersättning	11
5.2.3	Förebyggande kontrollaktiviteter sker främst genom information och kontroll av uppgifter i ansökan om ekonomiskt bistånd	11
5.2.4	Kontroller genomförs löpande vid återkommande ansökningar och utbetalningar	12
5.3	Kultur- och fritidsnämnden har inga kontrollaktiviteter med bäring på välfärdsbrott	13
5.3.1	Kultur- och fritidsnämnden följer upp samtliga föreningar	13
6.	Uppföljning och utvärdering av risker samt kontrollåtgärder behöver stärkas.....	14
6.1	Uppföljning och utvärdering med bäring på välfärdsbrott saknas	14
7.	Svar på förstudiens frågor	15
8.	Bilaga	17
	Källförteckning	17

1. Sammanfattning av förstudien

EY har på uppdrag av Oxelösunds kommuns förtroendevalda revisorer genomfört en förstudie i syfte att kartlägga hur vård- och omsorgsnämnden, kultur- och fritidsnämnden samt det kommunala bolaget Kustbostäder AB säkerställer tillräckliga interna kontroller för att förebygga, upptäcka och utreda välfärdsbrottslighet i verksamheten. Förstudien har avsett verksamhetsområdena personliga assistans, ekonomiskt bistånd, föreningsbidrag, avtalsuppföljning inom Kustbostäder och uthyrning av kommunala bostäder.

Kartläggningen visar att det inte finns ett aktivt och uttalat arbete för att förebygga, upptäcka och utreda välfärdsfärdbrottslighet och oegentligheter i kommunen. Det saknas upprättade mål med bäring på välfärdsbrottslighet och andra oegentligheter, och konsekvensen är att området inte är tillräckligt prioriterat inom nämnderna och Kustbostäder. Det syns bland annat genom att det inte genomförs några kompetenshöjande insatser för att motverka välfärdsbrottslighet.

Vad gäller personlig assistans inkluderas inte skrivelser om fusk eller utredning av misstänkta oegentligheter i rutiner och processbeskrivningar. Inom Kustbostäder finns etablerade arbetssätt och metoder för att utreda misstanke om felaktigheter vid uthyrning, däremot är processerna för att kontrollera och utreda personberoende eftersom det saknas fastställda dokument och rutiner. Kustbostäder genomför kontrollaktiviteter av leverantörer som kan förebygga fusk i upphandlingsprocessen. Det saknas dock dokumenterade rutiner hur avtalen ska riskklassificeras och vilka kontroller som ska genomföras vid avtalsuppföljning. Även vad gäller föreningsbidrag saknas rutiner som inkluderar risken för bidragsfusk. Däremot möjliggör kontrollmoment i ansökningsprocessen och vid uppföljning att fusk kan upptäckas. Vi noterar dock att enheten ekonomiskt bistånd har ett aktivt och uttalat arbete mot välfärdsbrottslighet med upprättade processer, riktlinjer och rutiner.

Det är endast Kustbostäder som har inkluderat risken för välfärdsbrott och andra oegentligheter i sin riskanalys. Varken vård- och omsorgsnämnden eller kultur- och fritidsnämnden har värderat riskerna för välfärdsbrott inom respektive verksamhetsområde. Vidare sker ingen specifik uppföljning eller utvärdering av nämnderna kopplat till verksamheternas kontrollområden.

Utifrån förstudiens iakttagelser bedömer vi att det finns en risk för att kontrollmiljön inte är tillräckligt effektiv för att förebygga välfärdsbrott. Av denna anledning bedömer vi att det finns skäl för de förtroendevalda revisorerna att genomföra fördjupade granskningsinsatser avseende arbetet med välfärdsbrott i Oxelösunds kommun. Vi noterar nedanstående områden som särskilt aktuella:

- ▶ Handlägningsprocessen avseende personlig assistans
- ▶ Hanteringen av föreningsbidrag
- ▶ Uthyrning av kommunala bostäder och avtalsuppföljning inom Kustbostäder

2. Inledning

2.1 Bakgrund

Regeringen tillsatte 2015 en särskild utredare för att se över välfärdsstatens förmåga att stå emot organiserad och systematisk ekonomisk brottslighet. Syftet var att identifiera risker i välfärdssystemen och andra närliggande skattefinansierade eller skattesubventionerade system för att kunna säkerställa en korrekt användning av offentliga medel samt effektivt förebygga och beivra denna typ av brottslighet. I betänkandet "Kvalificerad välfärdsbrottslighet - förebygga, förhindra, upptäcka och beivra" (SOU 2017:37) anges flera kommunala verksamheter som särskilt utsatta riskområden, bland annat personlig assistans, utbetalningar av ekonomiskt bistånd och föreningsbidrag.

Enligt Brottsförebyggande rådets (Brå) rapport "Välfärdsbrott mot kommuner och regioner" är det av stor vikt att kommuner förebygger och åtgärdar felaktigheter. Brå konstaterar dock att kommuner ofta saknar metoder för att upptäcka och beivra välfärdsbrottslighet. Kommuner behöver därför stärka det förebyggande arbetet samt säkerställa en tydlig process för att hantera problem när de upptäcks.

Revisorerna har beslutat att genomföra en förstudie av Oxelösunds kommuns interna kontroller för att motverka välfärdsbrott inom området där risk för välfärdsbrott kan antas vara hög.

2.2 Syfte och frågeställningar

Förstudiens syfte är att kartlägga hur vård- och omsorgsnämnden, kultur- och fritidsnämnden samt Kustbostäder säkerställer tillräckliga interna kontroller för att förebygga, upptäcka och utreda välfärdsbrott i verksamheten.

Kontrollmiljö

- ▶ Finns regler och rutiner?
- ▶ Finns processbeskrivningar?
- ▶ Genomförs kompetenshöjande insatser?

Riskbedömningar

- ▶ Sker riskanalyser avseende välfärdsbrott?

Kontrollmoment

- ▶ Vidtas kontrollåtgärder för att motverka välfärdsbrott?

Uppföljning och utvärdering

- ▶ Sker uppföljning av riskanalyser och kontrollåtgärder?
- ▶ Sker utvärderingar av kontrollåtgärder?

2.3 Metod och avgränsning

Förstudiens genomförande baseras på dokumentstudier och intervjuer med berörda tjänstepersoner. För intervjuade funktioner och granskad dokumentation se Bilaga 1 Källförteckning. Utöver intern kvalitetssäkring har samtliga intervjuade haft möjlighet att komma med synpunkter på rapportutkastet, detta för att säkerställa att rapporten bygger på korrekta uttalanden.

Förstudien är inriktad mot personlig assistans, ekonomiskt bistånd, föreningsbidrag och kommunala bostäder. Identifierade brister kan resultera i en eller flera fördjupade granskningar under revisionsåret 2025. Förstudien inriktar sig på den interna kontrollen kopplat till välfärdsbrottslighet, och syftar således inte till att upptäcka eller utreda enskilda välfärdsbrott.

Förstudien utgår från COSO-modellen för intern kontroll¹ som syftar till att säkerställa att risker undviks och trygghet skapas i organisationen. COSO-modellens huvudmål är att skapa en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet, tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten samt att lagar följs. Modellen består av delarna kontrollmiljö, riskanalys, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt uppföljning. Inom valda granskningsområden kartläggs den interna kontrollen från valda delar av COSO-ramverket.

2.4 Utgångspunkter för kartläggning

- ▶ Kommunallagen (2017:725)
- ▶ Bidragsbrottslagen (2007:612)
- ▶ Brottsbalken (1962:700)
- ▶ COSO-modellen för intern kontroll
- ▶ Kommunfullmäktiges mål och budget 2024

2.4.1 Introduktion till COSO-modellen för intern kontroll

Det finns ingen formellt fastställd standard för hur den interna kontrollen ska hanteras i kommuner och kommunala bolag. I praktiken har dock en amerikansk standard blivit dominerande: *The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission* (COSO). Målet med COSO och intern kontroll är att säkerställa att risker undviks och ge en trygghet i att organisationens mål uppfylls. COSO-modellens huvudmål är att garantera en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet, tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten samt att lagar följs.

COSO-modellen består av fem huvudkomponenter: kontrollmiljö, riskanalys, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt uppföljning. Dessa förklaras mer utförligt i rapporten vars disposition följer de fem huvudkomponenterna.

¹ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO).

3. Kontrollmiljön ger ingen tydlig riktning avseende välfärdsbrott

Enligt COSO-modellen består kontrollmiljön av bland annat organisationskultur och styrdokument. Enligt modellen är det även väsentligt att information och kommunikation mellan olika nivåer i en organisation fungerar väl.

I detta kapitel redogörs för iakttagelser kopplat till nedanstående frågor:

- ▶ Finns regler och rutiner?
- ▶ Finns processbeskrivningar?
- ▶ Genomförs kompetenshöjande insatser?

3.1 Kommunens övergripande styrdokument behandlar inte välfärdsbrott

I Mål och budget 2024-2026 beslutad i november 2023 av kommunfullmäktige finns inga mål fastställa som har bäring på välfärdsbrott, fusk eller andra oegentligheter.

Inom vård- och omsorgsnämnden samt kultur- och fritidsnämnden finns ett antal styrdokument som omfattar samtliga enheter:

- ▶ Verksamhetsplan
- ▶ Årsredovisning
- ▶ Delegationsordning
- ▶ Internkontrollplan

Nämnderna och Kustbostäder tillämpar även kommunens riktlinjer för hantering av otillbörlig påverkan samt riktlinjer om muta, korruption och jäv för anställda och förtroendevalda i Oxelösunds kommunkoncern. Inom granskade nämnder och Kustbostäder har inte specifika utbildnings- och informationsinsatser genomförts på området. Det saknas dokumentation som styrker att medarbetare behöver anmäla eventuella bisysslor.

Kommunen och samtliga kommunala bolag tillämpar en upphandlingspolicy som reglerar inköp, upphandling och avtalsförvaltning. Policyn fastställer även att vid misstanke om att en anställd har någon form av relation med en leverantör ska det skyndsamt rapporteras till inköpsavdelningen som ansvarar för att genomföra en jävsprövning.

Ovanstående styrdokumentation utgör de centrala delarna av Oxelösunds kommunkoncerns interna kontrollsystem som ska bidra till att verksamheterna förebygger och hanterar välfärdsbrott. Det finns dock brister i tillämpningen, såsom avsaknad av mål, utbildning samt dokumentation, som vi bedömer kan resultera i att kontrollmiljön inte är tillräckligt effektiv för att förebygga välfärdsbrott.

3.2 Kustbostäder har identifierat att oegentligheter borde beaktas i kontrollmiljön

Kustbostäder har inom internkontrollarbetet värderat riskerna för oegentligheter i verksamheten samt bedrägeri och bluffakturor, båda har värderats som låga. Utöver dessa områden är det vanligt förekommande med bristande processer som möjliggör felaktigheter och fusk vid uthyrning av kommunala hyresrätter och uppföljning av avtal. Vi har därav även inkluderat dessa området i kartläggningen.

3.2.1 Kustbostäders uthyrningspolicy saknar skriftliga riktlinjer för att hantera misstänkt olovlig uthyrning

I Kustbostäders uthyrningspolicy framgår de krav som hyresgästen behöver uppfylla för att registrera sig i bolagets bostadskö. Kraven omfattar i huvudsak skrivelser om

betalningsförmåga, information om uppsägningstid och borgenär. Det saknas information om vilka specifika krav som måste uppfyllas för att en andrahandsuthyrning ska vara godkänd. Vidare saknas information om att ett godkännande från Kustbostäder krävs för att en andrahandsuthyrning ska vara lovlig. Under intervjuer framgår att efterfrågan på hyresrätter varierar vilket medför att det kan vara en utmaning att få samtliga hyresrätter uthyrda, specifikt nyproduktionslägenheter som vanligtvis har en högre månadshyra.

Det saknas skriftliga riktlinjer och rutiner för kontroll och hantering av otillåten andrahandsuthyrning. Intervjuade uppger att det finns utvecklade interna processer för att utreda misstankar om olovlig andrahandsuthyrning. Under intervjuer framgår att det finns en medvetenhet om att riskerna för olovlig andrahandsuthyrning behöver beakta med hänvisning till samhällsutvecklingen. Detta kan dock inte verifieras av dokumentation.

Representanter från Kustbostäder har deltagit i extern utbildning med bäring på välfärdsbrott. Specifika utbildnings- och informationsinsatser med bäring på fusk och oegentligheter har inte genomförts internt inom Kustbostäder.

3.2.2 Uppföljning av leverantörer och tillhörande avtal fastställs på lokal nivå inom Kustbostäder

Vid introduktion av nyanställda presenteras en processbeskrivning över inköps- och upphandlingsprocessen. Inom Kustbostäder ansvarar driftchef för att riskbedöma och följa upp sina avtal samt leverantörer. Det är upp till Kustbostäder att själva utforma innehållet inför uppföljningsmöten med leverantörer. Kommungemensamma rutiner och riktlinjer för vilka kontroller som ska genomföras vid avtalsuppföljning saknas. Det medför att uppföljningen riskerar att bli personberoende vilket kan leda till inkonsekvens i vilka underlag som granskas.

3.3 Inom vård-och omsorgsnämndens verksamheter sker arbetet mot välfärdsbrott lokalt

I Vård-och omsorgsnämndens verksamhetsplan för 2024-2026 saknas skrivelser om mål eller uppdrag avseende arbetet mot välfärdsbrottslighet, felaktighet utbetalning och andra oegentligheter inom granskade områden. I nämndens delegationsordning beskrivs den enhetsspecifika ansvarsfördelningen och enheterna har tagit fram riktlinjer och rutiner inom granskade områden.

Det har inte genomförts gemensamma informations- och utbildningsinsatser med bäring på arbetet mot eller risken för välfärdsbrott, fusk och andra oegentligheter inom enheterna som inkluderas i förstudien. Samverkan mellan enheterna som hanterar ekonomiskt bistånd och personlig assistans kan förekomma vid särskilda ärenden och när det är en brukare som har insatser från båda enheterna. Det saknas formaliserade forum för intern samverkan mellan enheter avseende frågor som berör välfärdsbrott eller andra oegentligheter.

3.3.1 Det saknas dokumenterad styrning avseende välfärdsbrott inom personlig assistans

Inom vård-och omsorgsnämnden hanterar och utreder enheten för personlig assistans rätten till stöd enligt LSS. På enheten arbetar förvaltningschef, sektionschef, enhetschef för LSS, enhetschef för myndighet, förste biståndshandläggare samt två biståndshandläggare. På enheten arbetar även en administratör. I vård- och omsorgsnämndens delegationsordning, senast reviderad 25 april 2023, framgår ansvarsfördelningen för beslut avseende personlig assistans.

Det saknas skrivelser om vem som ansvarar för att upprätta anmälan om det finns anledning att anta att assistansersättning används för annat än kostnader för personlig

assistans. Vidare saknas information om delegation för att fatta beslut om anmälan till IVO vid misstanke om att en tillståndshavarens lämplighet för att bedriva verksamhet med personlig assistans kan ifrågasättas och upprätta polisanmälan om bidragsbrott. Vid eventuella misstankar kontaktas sektionschef och förvaltningschef som ansvarar för att upprätta polisanmälan.

3.3.2 Det saknas skriftliga riktlinjer kring utredning av misstänkt bidragsbrott inom personlig assistans

Enhetens riktlinjer och rutiner saknar skrivelser avseende utredning av fusk och brottsligheter samt vem som har delegation att upprätta polisanmälan vid misstanke om bidragsbrott. Det omfattar även rutiner som berör fakturering avseende personlig assistans. Utredning av misstänkt bidragsbrott uppges i regel genomföras av kommunens utvecklingsstrateg.

Under intervjuer framgår att enhetschefen för LSS har fått i uppdrag att fastställa arbetssätt avseende personlig assistans i stort. Uppdraget innefattar även processer för att förebygga och utreda misstankar om fusk. Uppdraget har tilldelats muntligt till funktioner inom enheten och arbetet har påbörjats, det saknas skriftligt underlag för att ta del av arbetet.

Vid veckovisa ärendedragningar är det möjligt att diskutera misstankar om fusk och utbyta erfarenheter kring ärenden. Intervjuade uppger att ärendedragningar bidrar till ett klimat som uppmanar till dialog om välfärdsbrott.

3.3.3 Inom enheten för ekonomiskt bistånd är arbetet med felaktiga utbetalningar delegerat

Enheten för ekonomiskt bistånd består av en enhetschef och sju socialsekreterare som arbetar med ekonomiskt bistånd varav en socialsekreterare ansvarar för löpande utredning av felaktiga utbetalningar (FUT). Inom vård- och omsorgsnämnden finns arbetsutskottet som är beslutande i individuella ärenden inom ekonomiskt bistånd. Ansvarsfördelning för beslut kopplat till ekonomiskt bistånd framgår av nämndens delegationsordning.

3.3.4 Enheten för ekonomiskt bistånd har tagit fram rutiner för arbetet mot välfärdsbrott

Inom enheten för ekonomiskt bistånd finns framtagna rutiner, riktlinjer och stöd i syfte att stärka arbetet mot felaktiga utbetalningar och välfärdsbrott. Tre av arbetsrutinerna är endast inriktade på hantering av felaktiga utbetalningar.

Följande rutiner tillämpas inom enheten:

- ▶ Arbetsrutin - Felaktiga utbetalning (FUT)
- ▶ Arbetsrutin - Underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystem
- ▶ Internremiss om felaktig utbetalning av ekonomiskt bistånd
- ▶ Riktlinjer för ekonomiskt bistånd

Risken för felaktiga utbetalningar har även inkluderats i riktlinjer för ekonomiskt bistånd. I riktlinjen framgår att felaktiga utbetalningar ska förebyggas genom noggrann handläggning och att ge sökande rätt information om förutsättningar för ekonomiskt bistånd. Utredning av misstanke om felaktig utbetalning ska alltid genomföras av en annan handläggare än den som fattade det ursprungliga beslutet. Den som misstänks ha lämnat felaktiga uppgifter eller genom grov oaktsamhet orsakar fara för att felaktigt bidrag betalas ut kan polisanmälas för bidragsbrott. I de fall den enskilde obehörigt fått ekonomiskt bistånd eller fått bistånd med för högt belopp ska biståndet alltid återkrävas när det är möjligt enligt lag.

3.3.5 Det finns en medvetenhet om risken för välfärdsbrott inom ekonomiskt bistånd

Det pågår ett arbete med att revidera den digitala ansökningsfunktionen i syfte att öka andelen digitala ansökningar. I dagsläget inkommer majoriteten av ansökningar och tillhörande underlaget i fysisk form. Intervjuade uppger att det finns en risk att antalet felaktiga utbetalningar kan öka eftersom samma kontroller av handlingar eventuellt inte kommer kunna genomföras. Enheten arbetar för att identifiera riskerna och upprätta en struktur för att fortsatt kunna genomföra samtliga kontroller vid digital ansökan.

Enheten har efter dialog med polisen tydliggjort att sökande ska underrättas om sina rättigheter och skyldigheter under ansökansfasen och vid misstanke om bidragsbrott. Intervjuade uppger att polisen tidigare haft synpunkter på huruvida den sökande informerats i tillräcklig utsträckning. I april 2024 upprättades även ett samverkansnätverk med polisen i syfte att kunna följa upp anmälningar på bidragsbrott på ett effektivare sätt. Intervjuade uppger att det en efterfrågan på att öka kontinuiteten i samverkan framöver. Enheten har en digital FUT-grupp med Nyköpings kommun som används för att skriftligt utbyta erfarenheter. Enheten var även aktivt i FUT-nätverk som Sveriges kommuner och regioner (SKR) arrangerade tidigare.

3.4 Riktlinjer för föreningsbidrag saknar skrivelser om bidragsbrott

På kultur- och fritidskontoret inom kultur- och fritidsnämnden hanteras ansökan och utredning av föreningsbidrag. Det är en kultursamordnare och fritidsansvarig som hanterar föreningsbidrag. Det saknas skrivelser i nämndens delegationsordning som beskriver delegation att besluta om bidrag inom kultur- och fritidsområdet. Under intervjuer framgår att det finns ett nära samarbete med ekonomikontoret och ekonomiska administratörer som kontrollerar utbetalningen innan utbetalning av bidrag. Det saknas även skrivelser om delegation för återkrav vid felaktig utbetalning av bidrag.

Under intervjuer framgår att välfärdsbrott inte har varit en aktiv fråga gällande föreningsbidrag inom kultur- och fritidsnämnden. Intervjuade uppger att majoriteten av föreningarna som ansöker om bidrag är årligen återkommande och det finns således en god kännedom om föreningarna som söker bidrag. Kunskapen om föreningarna är i hög utsträckning personbunden och baserat på återkommande årliga föreningsträffar.

Hantering av föreningsbidrag regleras i Riktlinjer för stöd till föreningar och likande gruppen, fastställd av kommunfullmäktige och senast reviderad 2016. I riktlinjen beskrivs vilka mål som föreningarna ska arbeta mot, vad kommunens stöd till föreningarna innehåller och vilka krav föreningarna ska uppfylla för att få bidrag. Riktlinjerna innehåller även skrivelse om ansökan och utbetalning av bidrag samt underlag som föreningarna ska inkomma med vid uppföljning. Det finns även en rutin för fördelning av föreningsbidrag.

Under intervjuer framkommer att en stor del av kontrollen utgörs av god kännedom om samtliga föreningar i kommunen. Vidare beviljas inga bidrag i förväg varvid det finns ökad möjlighet till kontroll innan betalning sker.

Utbildnings- eller informationsinsatser för de som arbetar med föreningsbidrag har inte genomförts. Under intervjuer framgår att risken för välfärdsbrott upplevs som väldigt låg och verksamheten har inte upptäckt några incidenter med bäring på bidragsbrott i närtid. Bidragsmottagarna är med få undantag årligen återkommande i kommunen och det finns en god kännedom om vilka som söker bidrag samt de inriktningarna som föreningarna har.

4. Endast Kustbostäder har värderat risker med bäring på välfärdsbrott

Riskanalys inom COSO-modellen handlar om att identifiera interna och externa risker som en organisation riskerar att utsättas för. Till analysen hör också att kvantifiera hur stor sannolikhet det är att identifierad risk inträffar samt vilka konsekvenserna skulle bli för organisationen.

I detta kapitel redogörs för iakttagelser kopplat till nedanstående fråga:

- ▶ Sker riskanalyser avseende välfärdsbrott?

4.1 Kustbostäder har genomfört riskanalys med koppling till välfärdsbrott, motsvarande riskbedömning saknas hos nämnderna

Kustbostäder har identifierat följande risker med bäring på välfärdsbrott och andra oegentligheter i sin riskmatris för 2024:

- ▶ Oegentligheter i verksamheten
- ▶ Bedrägeri och bluffakturor

I riskmatrisen har riskerna bedömts ha en lägre sannolikhet och effekt. Riskerna har därav inte inkluderats i internkontrollplanen för 2024.

4.1.1 Nämnderna har inte värderat risken för välfärdsbrott och oegentligheter

I vård- och omsorgsnämndens risk- och väsentlighetsanalys för 2024 har inte riskerna för välfärdsbrott och fusk relaterat till ekonomiskt bistånd och personlig assistans inkluderats. Vi noterar att enheten för personlig assistans har fått i uppdrag från förvaltningschefen att utveckla enhetens arbete mot välfärdsbrott, trots detta har riskerna inte värderats.

Under intervjuer framgår att enheten för personlig assistans och ekonomiskt bistånd bedömer att det finns skäl att inkludera välfärdsbrottslighet i risk- och väsentlighetsanalys framgent eftersom det är ett område som enheterna behöver utveckla sitt arbete inom.

Det saknas identifierade risker i kultur- och fritidsnämndens risk- och väsentlighetsanalys med bäring på föreningsbidrag. Intervjuade uppger att fusk inom föreningsbidrag sällan har upptäckts i kommunen och kan därav vara anledning till att den risken inte inkluderats i risk- och väsentlighetsanalys samt internkontrollplan.

Nämnderna har generellt inte värderat riskerna för välfärdsbrott, fusk och andra oegentligheter inom nämndernas ansvarsområden.

5. Det finns kontrollmoment inom Kustbostäder och nämnderna som kan motverka välfärdsbrott

Kontrollaktiviteter utgörs av de aktiviteter som en organisation företar för att minska eller eliminera risker. En kontroll kan vara förebyggande, upptäckande eller av utredande karaktär.

I detta kapitel redogörs för iakttagelser kopplat till nedanstående fråga:

- ▶ Vidtas kontrollåtgärder för att motverka välfärdsbrott?

5.1 Kustbostäder har vissa kontroller som fungerar förebyggande

Inom Kustbostäder finns inga mål, uppdrag eller visioner med bäring på arbetet specifikt mot välfärdsbrott, fusk eller andra oegentligheter. I kommande avsnitt beskrivs granskandes områdets kontrollaktiviteter.

5.1.1 Kustbostäder genomför kontroller vid misstanke om olovlig andrahandsuthyrning

Kustbostäder arbetar förebyggande genom att öka tryggheten och skapa trivsamma bostadsmiljöer. Under 2023 implementerades metoden Trygga Trappan i samarbete med lokalpolisen i Oxelösund. Trygga Trappan syftar till att skapa tryggare och säkra boendemiljöer genom att minska obehöriga i trapphusen, källarförråd och tvättstugor. Kustbostäder genomför ett antal kontroller baserade på uthyrningspolicyn i samband med uthyrning av bostäder:

- ▶ Sökande ska kunna styrka sin betalningsförmåga exempelvis lön, sjukbidrag, a-kassa
- ▶ Hushållets disponibla inkomst ska uppgå till två gånger årshyran för lägenheten
- ▶ Sökande får inte ha skulder hos Kustbostäder eller andra hyresvärdar samt ostridiga betalningsanmärkningar och krav de senaste tolv månaderna
- ▶ Uppvisande av goda boendereferenser från tidigare hyresvärd och/eller arbetsgivare

Intervjuade uppger att det kan inkomma tips från allmänheten, grannar och fastighetsskötare som medför att misstänkt olovlig andrahandsuthyrning och annan misstänkt aktivitet kan upptäckas. Under intervjuer framgår att Kustbostäder genomför manuella kontroller mot folkbokföringsregister vid misstanke och genomför anmälda besök i lägenheterna. Vi noterar att kontrollerna inte sker systematiskt utan endast vid misstanke olovlig uthyrning.

Vid misstanke om olovlig andrahandsuthyrning kan bolaget skicka varningar och tillsägelser till hyresgästen. Om hyresgästen fortsatt inte följer Kustbostäders uthyrningspolicy kan bolaget uppmana hyresgästen att inkomma med en skriftlig uppsägning av hyresrätten.

Under intervjuer framgår att bolaget eventuellt planerar att upphandla ett verksamhetssystem som genomför automatiska kontroller mot folkbokföringsregistret för adresser som tillhör Kustbostäder och signalerar vid förändring i registret. Vidare framgår att det finns ett behov av att ta fram skriftliga rutiner och riktlinjer för att minska risken för personbundna processer.

5.1.2 Kustbostäder genomför flertalet förebyggande kontroller för att motverka fusk vid inköp

Samtliga leverantörer som Oxelösunds kommun ingår avtal med kontrolleras löpande genom Upplysningscentralen (UC) som signalerar vid förändring i en leverantörs kreditvärdighet. Det kan exempelvis vara information om konkurs, utmätning eller företagsrekonstruktion. Kustbostäder kan även genomföra egna manuella kontroller genom verktyget UC. Övriga stickprovskontroller förekommer inte på regelbunden basis, utan endast vid misstanke om att en leverantör på något sätt avviker från avtalet.

Samtliga leverantörer och avtal riskbedöms innan avtal kan slutas. Intervjuade uppger att det finns en medvetenhet om att det kan förekomma fusk och organiserad brottslighet inom exempelvis byggnadsbranschen. Vid behov har Kustbostäder efterfrågat information om vilka underleverantörer som leverantören använder eller förväntas upphandla. Kontroll mot UC och inhämtning av exempelvis anställningsavtal förekommer. Under intervjuer framgår att leverantörer verksamma inom hantverkarbranschen alltid ska anmäla sina underleverantörer.

Det förekommer att allmänheten inkommer med tips vid misstanke om arbetskraftsbrottslighet. Tipsen kan innehålla iakttagelser om avvikande arbetstider och bristande språkkunskaper. Vid misstanke kan Kustbostäder efterfråga anställningsavtal och underlag som styrker kollektivavtal samt rätt till semester. Ansvarig funktion för attest av leverantörsfakturer baseras på fakturornas belopp och ansvarig för respektive beloppsnivå framgår av organisationskarta framtagen för attest.

5.2 Vård- och omsorgsnämnden har inga gemensamma kontrollaktiviteter

Det finns inga gemensamma kontrollaktiviteter inom de kartlagda enheterna för att minska eller eliminera risker för välfärdsbrott. I kommande avsnitt beskrivs respektive enhets kontrollaktiviteter.

5.2.1 Vid bedömning av personlig assistans genomförs kontroller av den enskildes behov

Enheten för personlig assistans handlägger främst ärenden enligt LSS där de grundläggande behoven inte överstiger 20 timmar per vecka. Om de grundläggande behoven bedöms överstiga 20 timmar per vecka upprättas en anmälan från kommunen till Försäkringskassan om behov av personlig assistans. Under utredningen fastställs sökandes behov genom:

- ▶ Grundläggande utredning och medicinska utlåtande samt diagnoser fastställda av läkare, psykologer eller annan vårdpersonal. Av utlåtandet framgår hur funktionsvariationen påverkar den enskilde.
- ▶ Bedömning om aktiviteter i det dagliga livet (ADL-bedömning)
- ▶ Besök vid eller inhämtning av uppgifter från exempelvis skola eller daglig verksamhet.
- ▶ Utredningssamtal vilket vanligtvis genomförs genom hembesök hos brukare

Det saknas skrivelser i befintliga rutiner och riktlinjer om vad socialsekreterare kan vara uppmärksamma på vid en utredning utifrån risken för fusk med personlig assistans.

Under intervjuer framgår att enheten inte haft tillgång till funktion som kunnat genomföra ADL-bedömningar. Den enskild har istället fått vända sig till exempelvis vårdcentralen för att efterfråga en ADL-bedömning. Från sommaren 2024 finns en arbetsterapeut tillgänglig inom kommunen för att vara behjälplig med bedömningarna.

Samtliga utredningar hanteras av två handläggare. När en brukare har beviljats personlig assistans får de själva välja utförare av insatsen. Brukaren kan välja kommunal assistans vilket i Oxelösunds kommun är Carelli assistans. Brukaren kan även välja en privat anordnare eller att själv bedriva sin egen assistans. I rutin framgår att kontroll av tillstånd från IVO ska genomföras av kommunen. Om förändringar sedan sker gällande utförares tillstånd informerar IVO Oxelösunds kommun om detta.

5.2.2 Avgiftshandläggare granskar underlag inför utbetalning av assistansersättning

Inför utbetalning av assistansersättning granskar avgiftshandläggning underlaget i ekonomisystemet Raindance och efter granskning ansvarar enhetschefen för att beslutattestera utbetalningarna. Avgiftshandläggarna ansvarar för att därefter genomföra utbetalningen. Det saknas skriftliga instruktioner för hur avgiftshandläggaren ska granska utbetalningarna.

5.2.3 Förebyggande kontrollaktiviteter sker främst genom information och kontroll av uppgifter i ansökan om ekonomiskt bistånd

I Riktlinjer för ekonomiskt bistånd framgår att felaktiga utbetalningar kan uppstå av olika skäl. Det kan exempelvis vara brister i ärendehantering eller att den enskilde saknar

kunskap om regelsystemet. För att förebygga felaktiga utbetalningar ska uppgifterna som lämnades vid ansökan noggrant kontrolleras och sökande hållas informerad om kraven för bistånd.

När ansökan om ekonomiskt bistånd inkommer för första gången startar socialsekreteraren en grundutredning för att avgöra rätten till bistånd och följande kontroller genomförs:

- ▶ Sökning i Infotorg för att kontrollera fastighetsinnehav, fordonsinnehav, folkbokföringsadress och eventuellt företagsinnehav.
- ▶ Granskning av inlämnade bilagor som rör arbetssituation, utbildning, bostadssituation, utgifter, inkomster, hyresavtal samt kontoutdrag.
- ▶ Kontroll av ersättning från myndigheter såsom Försäkringskassan, Centrala studiestödsnämnden och Pensionsmyndigheten i SSBTEK.²

Ansökan av ekonomiskt bistånd signeras av sökande (samt eventuell medsökande) och den enskilde försäkrar att uppgifterna är korrekta och sanningsenliga. Ansökan kan skickas in digitalt genom kommunens e-tjänst med Bank-ID som legitimering, eller på fysisk blankett där ID-handling används för kontroll. Enligt intervjuade inkommer cirka 25 procent av samtliga ansökningar, både nya och återkommande, genom den befintliga e-tjänsten. Intervjuade uppger att den nya e-tjänsten som förväntas bli färdigställd i början av 2025 ska öka antalet digitala ansökningar.

5.2.4 Kontroller genomförs löpande vid återkommande ansökningar och utbetalningar

Samma kontroller som genomförs vid ny ansökan genomförs vid återkommande ansökningar. Socialsekreterare genomför kontroll mot sökandes kontoutdrag för att få indikatorer om exempelvis inkomster som inte registrerats, personens civilstånd eller felaktiga uppgifter om hemmaboende barn.

Enheten granskar årligen inkomstdeklarationer för att jämföra inkomst och ägande med sökandes ansökningsuppgifter. Vid inkomstdeklarationen kan exempelvis inkomst som inte registrerats i ansökningarna ge indikatorer på att en sökande har flera bankkonton. Intervjuade uppger att sökande kan bli tillfrågade att inkomma med engagemangsbesked³ från cirka 5-7 banker. Metoden används för att fastställa om sökande har fler bankkonton än vad som angetts i ansökan.

5.2.5 Vid misstankar om felaktiga utbetalningar utreder 1:e socialsekreterare ärendet

I rutinen Felaktig utbetalning (FUT) framgår hur misstanke om felaktig utbetalning ska utredas och vid behov polisanmälas och följas upp. Misstanke om felaktig utbetalning kan inkomma från myndigheter, privatperson eller upptäckas internt.

Under utredningen kan information inhämtas från uppgiftslämnaren, verksamhetssystemet, personakter eller i kontakt med klienten. Om utredningen visar att det var den sökande som med orsakat den felaktiga utbetalningen ska beslut utredningen kommuniceras med sökande innan beslut om återkrav fattas. Polisanmälan ska upprättas när utredningen visar att den sökande haft uppsåt med att lämna felaktiga uppgifter som lett till felaktig utbetalning. Vid misstanke om felaktig utbetalning upprättar 1:e socialsekreterare en internremiss om felaktig utbetalning av ekonomiskt bistånd till arbetsutskottet. I enlighet med nämndens delegation är det arbetsutskottet som ansvarar för att besluta om en polisanmälan ska upprättas.

² SSBTEK är en digital tjänst som syftar till att säkra en säker, effektiv och förenklad handläggning av ärenden inom ekonomiskt bistånd. Via tjänsten kan handläggare ta del av information från flera a-kassor och myndigheter.

³ Engagemangsbesked inkluderar information om alla konton en kund har hos banken, såsom lönekonto, sparkonto, investeringskonton samt eventuella lån och krediter. Beskedet visar även aktuellt saldo och räntor.

5.3 Kultur- och fritidsnämnden har inga kontrollaktiviteter med bäring på välfärdsbrott

Det saknas uttalande rutiner och riktlinjer för att identifiera misstänkt välfärdsbrott och andra oegentligheter inom utbetalning av föreningsbidrag. I riktlinjer för stöd till föreningar och likande grupper framgår att ansökan om bidrag ska innehålla information om vilka mål som föreningen anser ska bidra till och hur. Ansökan ska undertecknas av föreningens ordförande och sekreterare/kassör. Vidare framkommer vilka krav som föreningen behöver uppfylla för att kunna vara berättigade föreningsbidrag, däribland krav på föreningsvald revisor, inbetald medlemsavgift samt närvaro vid möten som kultur- och fritidskontoret kallar till.

5.3.1 Utbetalning sker först efter kontroll av ansökan och dialog med förening

Samtliga ansökningar om bidrag behöver ha inkommit till verksamhetssystemet FRI senast 1 oktober för kommande verksamhetsår. Under oktober till januari kontrolleras ansökningarna utifrån kraven och fördelas därefter mellan kultursamordnare och fritidsansvarig beroende på ansökans karaktär. Under samma period genomför kultursamordnare och fritidsansvarig föreningsträffar med samtliga föreningar som har ansökt om bidrag. Föreningsträffarna utgår ifrån en mall och används som underlag för att fastställa fördelning av beloppsnivåer av bidrag. Det sker även en rimlighetsbedömning vid nyansökan genom en jämförelse med aktiviteten som skedde föregående år. I enlighet med mall behandlas följande områden under föreningsträffarna:

- ▶ Återberättelse av föregående år och planer inför kommande verksamhetsår
- ▶ Särskilda satsningar och framtidsplaner för föreningen
- ▶ Antalet medlemmar, marknadsföring och strategier för medlemsrekrytering
- ▶ Information om föreningens värdegrundsarbete
- ▶ Föreningens största utmaningar och reflektion över ekonomi
- ▶ Förväntningar på kommunen

Föreningsträffen avslutas med en kontroll utifrån en framtagna checklista. Baserat på uppgifterna i ansökan och föreningsträffen tar kultursamordnare och fritidsansvarig, oftast i dialog med förvaltningschef, fram förslag på beslut om utbetalning av bidrag. Förslagen presenteras i nämnden och två veckor efter att nämnden har fattat beslut upprättas samtliga överenskommelser som skickas ut för signering till föreningarna. Beslut om utbetalning registreras i verksamhetssystemet FRI och ekonomikontoret kontrollerar att summan av utbetalt bidrag stämmer med beslutet i ekonomisystemet Raindance. Utbetalningen atteras därefter av kultursamordnare och fritidsansvarig.

5.3.2 Kultur- och fritidsnämnden följer upp samtliga föreningar

Varje förening som har fått bidrag ska årligen inkomma med verksamhetsberättelse innehållande redogörelse för föreningens arbete att uppfylla kommunens mål, antalet bidragsberättade medlemmar⁴ och ekonomisk rapport samt revisionsberättelse. Handlingarna ska ha inkommit till kultur- och fritidskontoret senast en månad efter föreningens årsmöte. Om så inte sker ska bidraget återbetalas till kommunen eller kvittas mot ej utbetalt bidrag.

Intervjuade uppger att de har en god relation med samtliga föreningarna då majoriteten av föreningarna återkommande ansöker om bidrag. Vidare framkommer att det har förekommit ett fåtal fall där samtliga handlingar inte har inkommit eller att det inte har funnits en föreningsrevisor. I de fallen har bidrag inte utbetalats.

⁴ För barn- och ungdomsföreningarna ska medlemmarna redovisas uppdelat på flickor och pojkar

6. Uppföljning och utvärdering av risker samt kontrollåtgärder behöver stärkas

Enligt COSO-modellen har övervakande aktiviteter till ändamål att utvärdera och följa upp kontrollen i organisationen. Tillsyn kan till exempel bestå av internrevision, självutvärdering, oberoende externa utredningar och genom att löpande föra statistik i syfte att utvärdera och följa upp kontrollen i organisationen.

I detta kapitel redogörs för iakttagelser kopplat till nedanstående frågor:

- ▶ Sker uppföljning av riskanalyser och kontrollåtgärder?
- ▶ Sker utvärderingar av kontrollåtgärder?

6.1 Uppföljning och utvärdering med bäring på välfärdsbrott saknas

Kustbostäder följer upp verksamheten i samband med årsbokslut. Vård-och omsorgsnämnden och kultur-och fritidsnämnden följer upp beslutad internkontrollplan i samband med tertialrapporter och årsredovisning. Kultur-och fritidsnämnden tar även del åiterrapportering av verksamheterna i månadsrapporter.

Kustbostäder har inte ett identifierat arbete mot välfärdsbrott eller upprättade mål med bäring på området, därav sker ingen konkret uppföljning som är aktuell för denna förstudie. Vård-och omsorgsnämnden och kultur-och fritidsnämnden har inte ett identifierat arbete mot välfärdsbrott och tillhörande områden som mål eller risker, därav sker ingen konkret uppföljning med koppling till välfärdsbrott.

Inom Kustbostäder och nämnderna saknas dokumentation som bekräftar att uppföljning av de tillgängliga kontrollåtgärderna genomförs. I förstudien framgår inte om Kustbostäder och nämnderna utvärderar kontrollmomentens effektivitet och relevans.

7. Svar på förstudiens frågor

Frågor	Svar
<p>Kontrollmiljö</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Finns regler och rutiner? ▶ Finns processbeskrivningar? ▶ Genomförs kompetenshöjande insatser? 	<p>Nej. Det saknas en övergripande etablerad kontrollmiljö avseende välfärdsbrott på enheten för personlig assistans inom vård- och omsorgsnämnden samt på Kustbostäder.</p> <p>Inom vård-och omsorgsnämnden är det enbart enheten för ekonomiskt bistånd som har upprättat processer, riktlinjer och rutiner för arbetet mot välfärdsbrott. Inom kultur-och fritidsnämnden finns inga uttalade rutiner som berör fusk och oegentligheter, däremot möjliggör kontrollmomenten att fusk kan upptäckas.</p> <p>Det finns rutiner och processbeskrivningar inom granskade områden som kan förebygga och upptäcka välfärdsbrott. Däremot saknas mål med bäring på välfärdsbrott vilket medför att området inte är prioriterat inom nämnderna och bolaget. Gällande personlig assistans saknas rutiner och processbeskrivningar som inkluderar risken för fusk och utredning. Inom Kustbostäder finns etablerade arbetssätt och metoder för att utreda misstankar om fusk. Aktiviteterna är inte skriftligt upprättade och bedöms vara personberoende vilket kan påverka efterlevnaden av processerna.</p> <p>Det genomförs inga kompetenshöjande insatser avseende välfärdsbrott i någon av de kartlagda områdena.</p>
<p>Riskbedömningar</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Sker riskanalyser avseende välfärdsbrott? 	<p>Nej. Kustbostäder har genomfört riskanalys där oegentligheter, bedrägeri och bluffakturor värderats. Med anledning att riskerna bedöms ha en låg effekt och sannolikhet att inträffa har dessa inte inkluderats i internkontrollplan.</p> <p>Det har inte genomförts riskanalyser avseende välfärdsbrott inom vård-och omsorgsnämnden och kultur-och fritidsnämnden med bäring ekonomiskt bistånd, personlig assistans eller föreningsbidrag.</p> <p>Nämnderna och bolaget genomför årliga riskanalyser som grund till arbetet med internkontrollplanen men ingen har inkluderat risken för specifikt välfärdsbrott.</p>
<p>Kontrollmoment</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Vidtas kontrollåtgärder för att motverka välfärdsbrott? 	<p>Nej. Det finns inget gemensamt arbete för att ta fram kontrollmoment i de kartlagda områdena inom nämnderna och Kustbostäder. Det är enbart enheten för ekonomiskt bistånd som har riktade kontroller mot att förebygga, upptäcka och utreda välfärdsbrott. Respektive enhet inom nämnderna och område inom Kustbostäder har ett antal kontrollmoment som kan motverka välfärdsbrott.</p> <p>Övriga kartlagda områden, specifikt inom kultur-och fritidskontoret, har kontroller som kan fungera upptäckande för välfärdsbrott, men som har ett annat primärt syfte.</p>

<p>Uppföljning och utvärdering</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Sker uppföljning av riskanalyser och kontrollåtgärder? ▶ Sker utvärderingar av kontrollåtgärder? 	<p>Nej. Det saknas specifik uppföljning eller utvärdering av riskanalyser och kontrollåtgärder kopplade till välfärdsbrott. Uppföljning och utvärdering sker inom ramen för det ordinarie arbetet i tertialrapporter och årsredovisning.</p>
--	--

Oxelösunds kommun den 27 augusti 2024

David Leinsköld
Verksamhetsrevisor EY

Sarah Thorsell
Verksamhetsrevisor EY

8. Bilaga

Källförteckning

Intervjuade funktioner

- ▶ Enhetschef på enheten för ekonomiskt bistånd
- ▶ 1:e socialsekreterare på enheten för ekonomiskt bistånd
- ▶ Enhetschef LSS
- ▶ 1:e biståndshandläggare för LSS
- ▶ Administratör inom LSS
- ▶ Avgiftshandläggare
- ▶ Kultursamordnare på kultur-och fritidsnämnden
- ▶ Fritidssekreterare på kultur-och fritidsnämnden
- ▶ Upphandlingsansvarig
- ▶ Chef för kundcenter, Kustbostäder
- ▶ Fastighetsförvaltare, Kustbostäder

Dokumentation

- ▶ Årsredovisning 2023, vård-och omsorgsnämnden
- ▶ Delegationsordning, vård-och omsorgsnämnden
- ▶ Internkontrollplan, vård- och omsorgsnämnden, 2023-2024
- ▶ Verksamhetsplan 2024-2026, vård-och omsorgsnämnden
- ▶ Årsredovisning 2023, kultur-och fritidsnämnden
- ▶ Delegationsordning, kultur-och fritidsnämnden
- ▶ Internkontrollplan, kultur-och fritidsnämnden, 2023-2024
- ▶ Verksamhetsplan 2024-2026, kultur-och fritidsnämnden
- ▶ Riktlinjer för ekonomiskt bistånd
- ▶ Arbetsrutin - Felaktig utbetalning (FUT)
- ▶ Internremiss felaktig utbetalning (FUT)
- ▶ Riktlinjer för muta och korruption
- ▶ Riktlinjer för hantering av otillbörlig påverkan
- ▶ Rutiner vid fakturering avseende personlig assistans
- ▶ Flödesschema för bistånd inom LSS
- ▶ Riktlinjer LSS 2024
- ▶ Rutin för dokumentation LSS
- ▶ Rutiner för handläggning i Treserva LSS
- ▶ Riktlinjer för stöd till föreningar och likande grupper
- ▶ Mall för bidragsmöte (föreningsträffar)
- ▶ Rutin vid handläggning av föreningsbidrag
- ▶ Årsredovisning 2023, Kustbostäder
- ▶ Attester och fullmakter (leverantörsfakturor)
- ▶ Internkontrollplan 2024, Kustbostäder
- ▶ Riskmateris för 2024, Kustbostäder
- ▶ Upphandlingspolicy

Datum

2024-09-17

B = Beslutsärende med tjänsteskrivelse
MI = Muntlig information

Ärendebeskrivning / ärendenummer	Ansvarig	Beslutsdatum och §	Uppdrag/sammanfattning	B/MI	Uppdrag klart/åter-rapportering
Redovisning av Campox sportboende		2021-12-13	Redovisas 2 gånger per år		Q2 och Q4 dec
Revidering av reglementet				B	Q3 2024
Revidering riktlinjer föreningsbidrag				B	Q4 2024
Revidering Kulturplan				B	2025